

F
37
68
FLACARA
ANUL XVII
R. 693
SEPTEMBRIE 1968

ÎN MIJLOCUL POPORULUI

Popas la «Industria sîrmei», Cîmpia Turzii. ▲

La sfîrșitul săptămîinii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu împreună cu tovarășii Gheorghe Apostol și Manea Mănescu au sosit într-o vizită de lucru în județul Cluj pentru a se consfătui cu activul de partid și de stat, cu oamenii muncii din industrie și agricultură, cu intelectualii, despre felul cum sînt îndeplinite sarcinile trasate de cel de-al IX-lea Congres și de Conferința Națională a P.C.R., de ultimele hotărîri ale partidului și guvernului.

Aceste frumoase meleaguri ale țării, ridicate în anii socialismului la noi străluciri prin hărnicia înfrățită a oamenilor muncii români, maghiari și de alte naționalități au trăit clipe de unanimitate de bucurie. Zeci de mii de oameni au întîmpinat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu cu nesfîrșite ovații, urale și flori. Întîlnirile de la Cîmpia Turzii, de la Turda, de la Cluj s-au desfășurat sub semnul unanimității în gînd și simțire a celor mulți, dornici să-și exprime hotărîrea lor de nezdruccinat de a înfăptui fără nici o abatere politica internă și externă a partidului nostru comunist, de a-și manifesta adeziunea deplină la inițiativele înțelepte ale partidului nostru menite să consolideze relațiile internaționaliste dintre parti-

dele comuniste și muncitorești, prietenia dintre țările socialiste.

Pretutindeni unde s-a oprit înaltul oaspe, în uzine, la mitinguri, la universitate, printre intelectuali, populația și-a manifestat unitatea de nezdruccinat în jurul partidului, a Comitetului său Central. Oamenii muncii din aceste locuri — la fel cu cei din restul țării — au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că nu vor cruța nici un efort pentru a contribui la progresul și înflorirea țării, la întărirea unității dintre partid și întregul nostru popor.

În aceleași zile, alți conducători de partid și de stat s-au întîlnit cu populația altor județe. Tovarășul Ion Gheorghe Maurer, membru al Comitetului Executiv, al Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R., președintele Consiliului de Miniștri, a făcut o vizită de lucru în județele Mureș și Sibiu unde s-a întîlnit cu oameni ai muncii din industrie și agricultură cu intelectuali, activiști ai organelor locale de partid și de stat. La Luduș, Tîrnăveni, Tg. Mureș, Mediaș, Sibiu, pretutindeni unde s-a oprit, oameni de naționalități diferite, care trăiesc pe aceste meleaguri, români, maghiari, germani, și-au manifestat atașamentul fără margini față de politica Partidului Comunist Român, a guvernului Republicii Socialiste România asigurînd în același timp conducerea partidului că nu vor cruța nici un efort pentru a contribui la progresul și înflorirea țării.

▲ În timpul mării adunări populare din Piața Libertății din Cluj.

◀ Tovarășul Nicolae Ceaușescu printre cadrele de conducere ale Universității «Babeș-Bolyai» din Cluj.

Tovarășul Ion Gheorghe Maurer, întâmpinat în județul Mureș. ▶

A

ctualitatea

F

Prezentarea
grafică
Vasile
OLAC

Actrița SYLVA KOSCINA, aflată în țara noastră cu prilejul participării ei la filmul «Lupta pentru Roma».

Fotografie de S. STEINER

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 4112, Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. **TI-PARUL** executat la Combinatul poligrafic «Casa Științei».

ȘANTIER CRAIOVEAN

TRUSTUL INTERJUDEȚEAN DE CONSTRUCȚII

Au început lucrările de construcție la un nou ansamblu urbanistic: 34 de blocuri (1 200 apartamente) în piața gării, o școală cu 16 săli de clasă, o grădiniță de copii etc.

BRAZDA LUI NOVAC

Se construiește un bloc experimental din categoria locuințelor diversificate (4 etaje, 30 apartamente). Fiecare apartament are câte 2 camere și grup sanitar minimal; costă circa 25 000 lei.

COMBINATUL CHIMIC

La fabrica de uree a început rodajul mecanic la cel de-al doilea compresor de 8 000 mc.

— S-a terminat construcția rezervorului de amoniac lichid. Acest rezervor are un diametru de 37,5 m și înălțimea de 27 m; capacitatea: 22 000 mc.

— Combinatul a fost înzestrat cu o nouă instalație de mare utilitate: Plasmarcas — aparat de tăiere, sudură și depunere metalică în plasmă. Funcționează la o temperatură de 20 000° C.

REPORTERUL
PE TEREN:

F. URSEANU

101 HECTARE SUB STICLĂ

La intrare în București (cartierul Popești-Leordeni) se construiește o uriașă grădină sub sticlă — cel mai mare complex de sere legumicole din țară — care se va întinde pe o suprafață de 101 hectare. Pentru construirea complexului se folosesc nu mai puțin de 800 000 mp de sticlă.

Iată-ne așadar pe șantierul de la Popești-Leordeni. În clipa când facem aceste însemnări, 30 ha din noua seră sînt de-acum date în folosință și plantate cu roșii. Pînă la sfîrșitul lunii septembrie vor fi date în exploatare alte 12 hectare. Întregul combinat va fi complet terminat în iulie 1969.

Care va fi producția de legume a complexului? Se dovedesc rentabile importanțele investiții ce se fac aici? Răspunsul ni l-a dat, la fața locului, inginerul Florin Munteanu, directorul întreprinderii agricole de stat «Popești-Sere». «Producția de seră (aici se vor cultiva roșii, castraveți, ardei, vinete) — ne împărtășește interlocutorul nostru — este de zece ori mai mare decît cea de cîmp. Cînd totul va fi terminat, beneficiul pe care-l vor aduce aceste sere se va ridica la 40 de milioane lei anual».

Sîntem în interiorul complexului de sere: fiecare dintre ele are cîte 6 hectare (cît hala celor mai mari uzine), operațiile de irigare și ventilație se fac prin comandă electrică; încălzirea solului se efectuează cu apa caldă furnizată de Centrala electrică de termoficare București-Sud, aflată în apropiere. Transportul în interiorul serelor și sortarea pe calități a produselor sînt, bineînțeles, mecanizate.

Cînd vom minca, așadar, primele roșii din noile sere de la Popești-Leordeni? Încă în această toamnă!

GLOSSA

U.N.E.S.C.O. a hotărît să organizeze în 1970 «Anul protecției naturii». Ideea este, firește, pe de-a-ntregul rezonabilă. Totuși n-ar fi fost preferabil să se organizeze, mai înainte, un «an pentru protecția omului»?
Pentru că natura, de bine de rău, se descurcă.

Anul acesta, acum în toamnă, la Festivalul cinematografic de la Veneția vor fi admise — pentru prima oară pare-se în istoria acestei activități spirituale — cîteva filme realizate de copii.

O clipă, citind știrea, optimismul meu a tresărit. Dar nu, n-avem șanse nici aici. Poate dac-ar fi fost vorba de filme copilărești...

Săptămîna trecută nu s-a înregistrat în Statele Unite nici un atentat la adresa candidaților la președinție.

Un ministru adjunct al comerțului ne asigură, prin mijlocirea unui interviu, că forurile competente au analizat toate măsurile necesare pentru modernizarea grabnică a alimentației publice.

Declarația demnitarului ar fi de natură să furnizeze speranțe mari... Dacă nu ne-am aminti însă că, așa cum se știe de mii de ani, în materie de comerț trebuie să iei în considerație nu numai măsurile ci și greutățile.

AL. MIRODAN

INTERVIU FULGER

În ziua de 16 de agosto, pe un afiș aparținînd lui «TEATRO AL AIRE LIBRE MARIA CRISTINA» se anunța un spectacol extraordinar dat de «BALLET DE LA OPERA DE BUCAREST». Pe afiș, puteam citi următoarele nume: Oleg Danovski, Tilde Urseanu și Vasile Marcu, Cornel Trăilescu, Leni Dacian, Ileana Iliescu, Alexa Dumitrache-Mezincescu, Magdalena Popa, Sergiu Ștefanski, Dan Moise și alții. Ne aflăm la sfîrșitul turneului pe care l-a efectuat baletul Operei din București în Spania.

Iată, foarte pe scurt, cîteva din răspunsurile prim-solistei Elena Dacian la întrebările puse de un redactor al nostru:

— Am dansat în orașele Vigo, Almeria, Nerja, Sevilla, Alicante și Madrid. Am avut un public pretențios dar am putut constata cu satisfacție că arta noastră a fost înțeleasă și apreciată. «Lacul lebedelor», «Giselle», «Valsuri» de Strauss, «Mica serenadă» de Mozart, «Rapsodia» de George Enescu — iată numai cîteva piese din repertoriul pe care l-am interpretat.

Ca un element ieșit din comun, aș vrea să spun că la Nerja am dansat «Valsurile» lui Strauss într-o grotă, într-un decor natural de o rară frumusețe.

A fost un turneu frumos prin aceea că am putut prezenta spectatorilor spanoli arta baletului nostru și prin aceea că, la rîndu-ne, am putut vedea locuri tot de o rară frumusețe.

INSTANTANEE

LUNI: Asociația crescătorilor de albine din Republica Socialistă România a organizat (în incinta Institutului agronomic din București) cursuri de specializare la care participă și invitați din R.D. Vietnam, Indonezia, Republica Malgășă (fotografie de P. Dumitrescu).

DUMINICĂ: Bucureștii de ieri, Bucureștii de azi, Bucureștii așa cum l-am cunoscut totdeauna în pragul toamnei — plin de poezie și de tinerețe (fotografie de C. Constantin).

MARȚI: O nouă hală de țevărie la uzinele «Vulcan» din Capitală. Cele două linii tehnologice sînt pentru cazane între 120 și 420 tone abur pe oră! (fotografie de P. Dumitrescu).

MIERCURI: Preludiu fotografic la viitoarea producție de vin; cules în viile I.A.S. Ostrojud. Constanța (fotografie de Radu Cristescu).

Cît vezi cu ochii — sere. Pînă în iulie '69, la Popești-Leordeni vor fi de trei ori mai multe

CONSECVENȚĂ ȘI DEMNITATE

Congresul al IX-lea al partidului și Conferința Națională au stabilit un mare program de lucru, la finele căruia ne vom apropia cu încă o treaptă de comunism. Avem așadar mult de lucru. Mult și serios. Iată de ce poziția partidului și guvernului, exprimate în Declarația Marii Adunări Naționale și în Declarația Comitetului Executiv al Comitetului Central, prin justetea tezelor abordate, dau acel sentiment de încredere atât de necesar unui popor care muncește pașnic — și totodată un sentiment de mândrie patriotică.

Ambele declarații, ca și cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu, confirmă încă o dată, în mod strălucit, consecvența politicii marxist-leniniste a partidului nostru, spiritul ei profund internaționalist. Acestei politici, alături de toți cetățenii patriei, îi aduc însufleșita mea adeviziune.

Vasile DINU
vicepreședinte
al Comitetului de Stat
pentru Cultură și Artă

SUBSTANȚĂ VIE

Cuvântările tovarășului Nicolae Ceaușescu, dezbaterile și Declarația adoptată de Marea Adunare Națională, toate manifestările conducerii de partid și de stat, care au exprimat din nou și cu tărie, în lumina ultimelor evenimente, principiile politicii noastre externe, au

devenit pentru întregul popor substanță vie, condiție de existență, parte organică a ființei lui.

A vorbi de adeviziune înseamnă a folosi un cuvânt palid. Linia partidului s-a identificat complet, s-a asimilat și topit cu ființa fiecărui om, căruia îi este drag acest pământ și viitorul lui.

În adevăr, calea arătată de partid, inspirată de simțul demnității naționale, de spiritul celui mai curat internaționalism și de grija ardentă pentru viitorul patriei și al comunității socialiste, este unica posibilă. Înțelegem și dorim să fim tovarăși buni, cinstiți și fideli în munca de construire a lumii noi și tocmai de aceea înțelegem și dorim să ne dezvoltăm în condiții de libertate creatoare, de respect față de noi înșine.

Iată de ce la hotărârile partidului și ale țării sînt bucuroși să pot răspunde aici: Prezent!

Horia LOVINESCU
directorul Teatrului „C. I. Nottara“

SPRIJIN TOTAL

Poziția principală a partidului și guvernului nostru în problemele pline de seriozitate ale zilelor noastre a fost reafirmată prin glasul tovarășului Nicolae Ceaușescu și al celorlalți conducători de partid și de stat în toate județele țării noastre. Exprim adeviziunea mea totală față de preocuparea țării noastre pentru întărirea prieteniei dintre statele socialiste și a colaborării dintre popoare, pentru salvarea păcii. Realitatea de toate zilele dovedește cu prisosință că cetățenii Republicii

noastre Socialiste — români, maghiari, germani și de alte naționalități — aprobă fără rezerve și sprijină prin fapte activitatea partidului și guvernului pentru progresul țării și ridicarea bunăstării poporului, dezvoltarea democrației socialiste, politica de egalitate în drepturi între poporul român și naționalitățile conlocuitoare, promovarea internaționalismului în relațiile dintre statele libere, independente și suverane ale sistemului socialist mondial, dintre partidele comuniste. Partidul și statul nostru, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, acționează pe plan național și internațional aplicînd în mod creator ideile generale ale marxismului, în interesul poporului nostru, al comunității statelor socialiste, al forțelor progresiste și iubitoare de pace din lumea întreagă.

Prof. dr. docent
Ladislau BANYAI

ADEZIUNE DEPLINĂ

Ca orice cetățean al patriei noastre, în aceste zile am fost adînc impresionat de poziția înțeleaptă a partidului nostru, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, poziție care dă expresie celor mai înalte aspirații ale poporului nostru și este bazată pe un profund umanism socialist.

Ca profesor și ca un minitor al condeiului din generația tînă, crescută sub soarele socialismului, sînt deplin conștient că pe toți fiii țării — români, maghiari, germani și de alte naționalități — ne unesc aceleași idealuri și nu vom precupeți nici un efort pentru

realizarea lor. Niciodată tineretul patriei noastre nu a avut condiții mai prielnice de dezvoltare multilaterală ca astăzi.

Partidul nostru, conducătorii noștri iubiți, deschid tineretului țării noastre, indiferent de naționalitate, drumul spre un viitor luminos. Și pe acest drum mergem cu hotărîre.

Ingmar BRANTSCH
poet din Brasov

SCOPURI COMUNE

Am reținut din cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară de la Cluj o sumă de idei prețioase, izvorite din năzuințele constructive ale fiecăruia dintre noi, și doresc să mă opresc aici asupra uneia singură: necesitatea întăririi continue a unității țărilor socialiste, baza trainică a acestei unități constînd în țelul nostru comun — făurirea comunismului.

Poziția României în marile probleme ale contemporaneității izvorăște din însăși esența politicii profund marxist-leniniste a partidului, exprimînd năzuințele cele mai fierbinți ale tuturor cetățenilor patriei.

Alături de milioane și milioane de compatrioți îmi exprim și eu totala adeviziune la declarațiile Marii Adunări Naționale și Comitetului Executiv al Comitetului Central, precum și la cuvîntările secretarului general al Comitetului Central al Partidului.

Dr. Stelian IVAȘCU
directorul Spitalului Balotești

ING. GEORGE BOZGA, directorul
Fabricii de conserve Zagna-Vădeni (jud.
Brăila).

— Cum se desfășoară campania de fabricare a conservelor din legume și fructe? Seceta din vară n-a influențat-o?

— Deși situația a fost dificilă, cooperativele agricole de producție și întreprinderile agricole de stat contractate ne-au aprovizionat la timp. Lucrul acesta a devenit posibil datorită măsurilor luate pentru combaterea secetei. Ca urmare, fabrica noastră a putut să-și realizeze planul valoric pe primul se-

mestru în proporție de 137%, dînd peste plan 1 007 tone conserve și realizînd un beneficiu în plus de 1 920 000 lei. În același timp s-au livrat pentru export 751 tone conserve peste cantitatea prevăzută.

— Comparativ cu anul trecut?

— După cum se desfășoară campania, anul acesta vom realiza o producție globală cu 20% mai mare decît în anul precedent.

ALEX. STOIAN, inginer șef, șantierul Paltinu (15 km de Cîmpina).

— Construiți un baraj lung de 400 m, care va stăvili riul Doftana.

— Da, vom avea un lac artificial care va constitui un rezervor de apă potabilă și industrială (50 000 000 mc) pentru orașul Ploiești.

— Care-i stadiul lucrărilor?

— S-au turnat pînă acum peste 3 000 mc de beton. Construirea mării stații de beton și a stației de sortare s-a terminat. Putem da asigurări că Ploieștiul va avea apă din Doftana încă în primele luni ale anului 1970.

PAULA AURELIU, responsabilă magazinului «Romarta copiilor», București.

— În curînd se deschid școlile. Sînteți bine

aprovizionați? S-au luat măsuri corespunzătoare asigurării unei aprovizionări și desfaceri în raport cu solicitările crescute?

— Ceea ce avem în depozit va satisface deplin cerințele. Cuvîntul nu avem este azi exclus din vocabularul vînzătorilor noștri. Am pus în vînzare și uniforme necesare primei serii de școlari de 6 ani. Pentru evitarea aglomerării au fost create nouă locuri de desfacere a uniformelor școlare, începînd de la subsol și pînă la ultimul etaj. În cadrul magazinului am deschis și o expoziție de uniforme pentru școlari de toate vîrstele.

— Aveți cîte ceva de reproșat furnizorilor?

— Deocamdată, nu!

STELIAN VOICULESCU, director adjunct la Direcția generală comercială a municipiului București.

— Se fac în prezent amenajări în piețele Capitalei. În ce constau ele?

— Curînd, producătorii își vor putea expune mărfurile (fructe și legume) pe tonele din beton prefabricat, protejate de copertine.

În același timp continuă să fie asfaltate pla-

tourile piețelor. S-a început cu piața Amzei și piața «Ilie Pintilie».

Mai adaug: zilele acestea a fost deschisă o nouă piață («Nicolae Apostol») — un modern complex comercial pus la dispoziția locuitorilor cartierului Colentina.

JOSEFINA IONESCU, șefa centrului de informare a cooperativelor meșteșugărești.

— Alo, 13 58 65! F.03 vă solicită trei informații: 1) La cîte solicitări telefonice răspundeți zilnic? 2) Cîte unități ale cooperativei meșteșugărești sînt în prezent la dispoziția bucureștenilor? 3) Sînt ele suficiente față de actuala extindere a Capitalei?

— Media lunară a informațiilor pe care le furnizăm este de 3 500; numărul unităților pe care le recomandăm este de peste o mie. Pe măsură ce Bucureștiul se dezvoltă, se simte și nevoia de noi unități (frizerii, croitorii, ateliere de reparații etc.). De aceea, Comitetul executiv al U.C.M.B. întreprinde în prezent un sondaj printre locuitorii Capitalei, solicitîndu-le să răspundă ce fel de ateliere ar mai fi necesare și în ce cartiere. În acest scop sînt lansate 60 000 de chestionare.

JOI: La Pitești, noi unghiuri «de poză» pentru fotoreporterii presei: hală de montaj a lui «Dacia 1100» și primele exemplare ieșind pe banda rulantă (fotografie de S. Steiner).

VINERI: La o altitudine de 1 677 metri, pe Muntele Cozia, s-a terminat construcția cabanei cu același nume, într-un peisaj de o rară frumusețe. Vă invităm să vizitați această nouă perla a Văii Oltului (fotografie de V. Firoiu).

SÎMBĂTĂ: Iată un colț din ceea ce s-a numit Sărbătoarea muntelui, și anume Hora la Prislop. Ne aflăm nu departe de locul unde acum șase veacuri și mai bine, spun legendele, Dragoș și apoi Bogdan Voievod au trecut pe pămîntul Moldovei (fotografie de F. Michitovici).

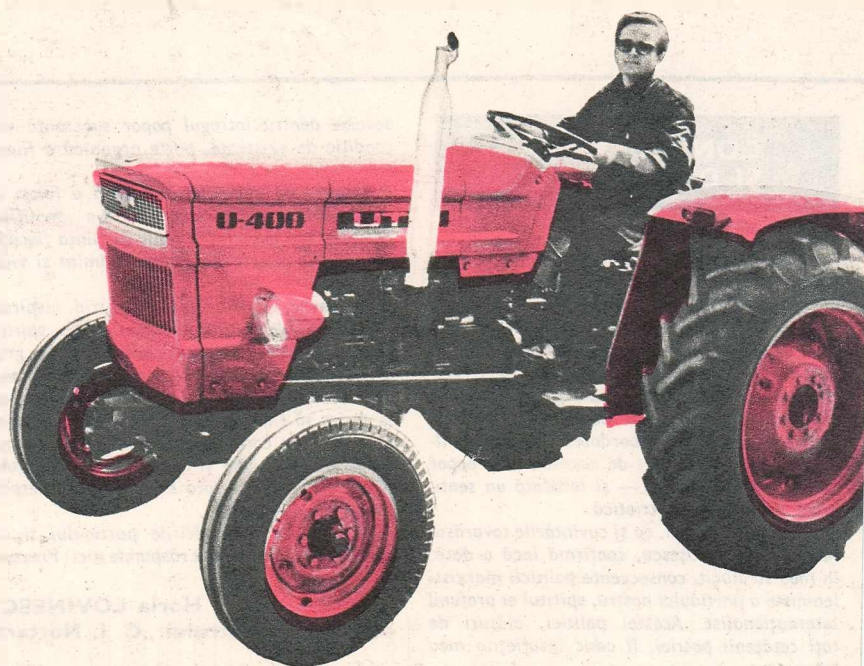

DUMINICĂ: ...Și avea mama trei fete, care nu par de loc triste acum cînd vacanța la mare s-a terminat (fotografie de M. Postelnicu).

«U 400»

BIJUTERIE A INDUSTRIEI ROMÂNESTI

de George CIUDAN
Fotografii de Elena GHERA

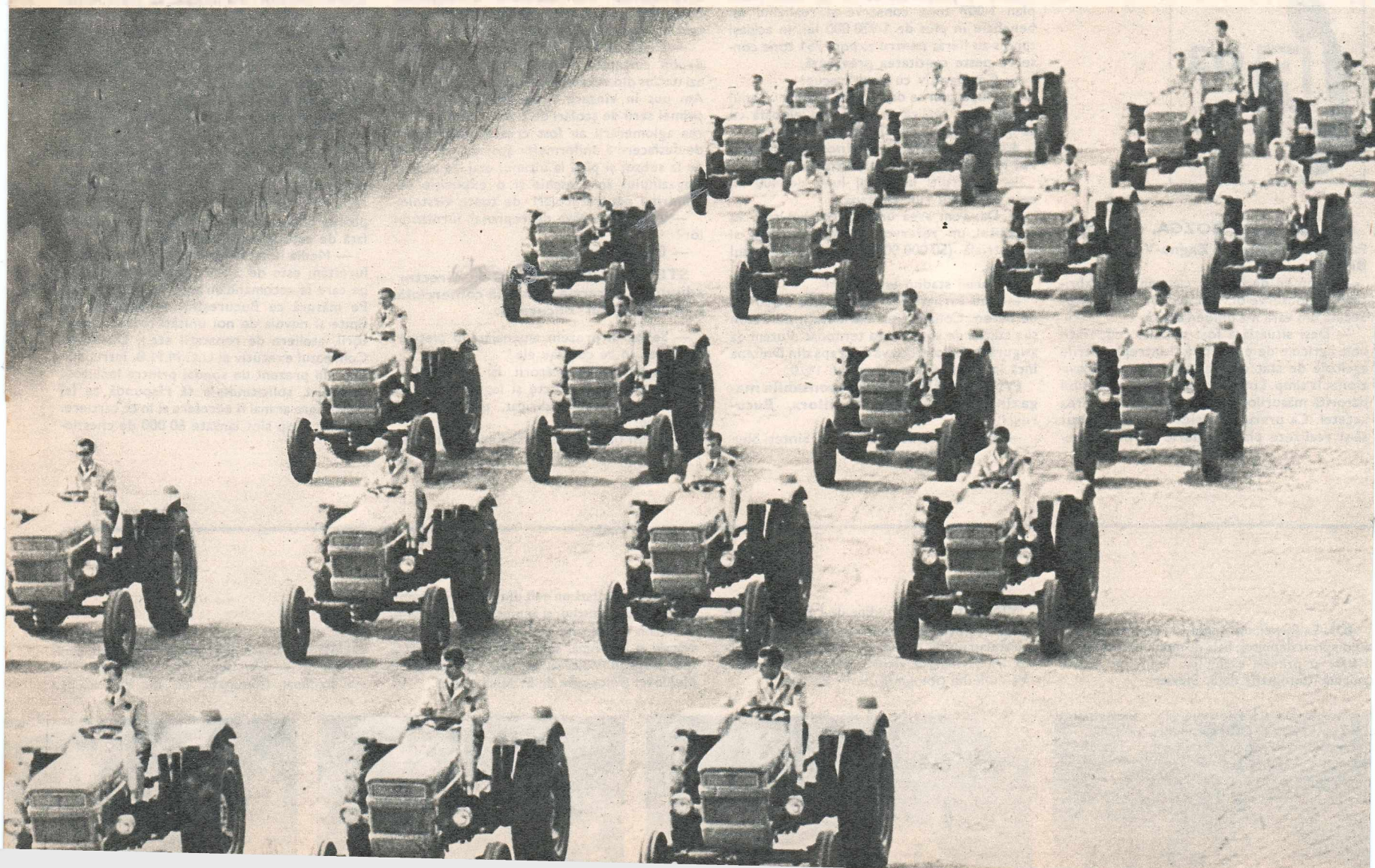
Așadar, spre fama industriei constructoare de mașini și pentru mai spornică rodnicie a ogoarelor românești s-a născut cel mai frumos și mai modern tractor: «U 400». Este cel de-al 20-lea tip de tractor fabricat de constructorii brașoveni și se deosebește ca de la cer la pământ de primul său frate, I.A.R. 22, născut acum 22 de ani. De atunci, de la făurirea primului tractor românesc, ivit mai mult din ciocan și entuziasm, și pînă la bijuteria aceasta modernă, «U 400», trac-

torul românesc s-a acoperit de glorie. La zecele de târguri și expoziții internaționale la care a participat — Leipzig, Milano, Brno, Paris, Salonic, Izmir, Bogota etc. — el a trecut cu brio probele la care a fost supus. Așa se explică faptul că pe piața externă tractoarele noastre s-au bucurat și continuă să se bucure de unanime aprecieri. Faptul acesta arată că în creația tehnică putem și trebuie să avem un cuvînt greu, că avem condiții să satisfacem în bună măsură nevoile

interne de mașini și utilaje și că, în același timp, putem fi exportatori de iscusință și inteligență.

BĂTĂLIA GREA DE LA SECTOARELE CALDE

Faptele mari care lasă istoriei amprente și oamenilor amintiri de neuitat se realizează întotdeauna greu. Ele cer uriașe investiții de entuziasm și inteligență. Aci, la Brașov,

▲ Trei dintre cei ce au sporit gradul de frumusețe a lui «U 400»: maistrul Constantin Preda și montatorii Constantin Tudorică și Gheorghe Micu.

adevărul acesta a ieșit și mai mult în evidență după Congresul al IX-lea al P.C.R., care a pus în fața constructorilor de tractoare sarcini noi și însemnate privind diversificarea producției de mașini și utilaje agricole corespunzătoare unei agriculturi moderne.

Inginerul Tiberiu Budu, constructor șef al uzinei, ne spune că nașterea lui «U 400» și a celorlalți șase frați care vor veni curînd a adus pentru miile de constructori, începînd de la directorul general și pînă la puștii recent calificați, un suflu nou în ce privește concepția, tehnologia de fabricație și organizarea științifică a producției.

Bătălia cea mai grea, unde s-au ivit numeroase piedici, unde tehnologia trebuia modificată cu 180 de grade, s-a dat la sectoarele calde, la forjă și la turnătorie. Metalurgul șef al uzinei — inginerul Tiberiu Vădănici — și colaboratorii săi, dacă ar fi publiciști sau critici, ne-ar putea pune la îndemînă o pasionantă povestire privind nașterea lui «U 400». Realizarea unor piese de precizie, la o clasă superioară, înlocuirea lianților vegetali cu lianți sintetici, confecționarea inelurilor în cutii calde, îmbunătățirea capacității metalului elaborat pentru a asigura piese cu proprietăți fizico-mecanice la nivelul

cerințelor actuale, aplicarea unor procedee moderne de tratament termic primar și secundar, iată doar cîteva dintre obiectivele pentru a căror realizare constructorii brașoveni au avut în timpul experimentelor nu numai bucuria creației tehnice, ci și durerile de cap pe care și le dau poticnirile, contradicțiile și căutările marilor creații.

Pregătirile pentru nașterea lui «U 400» și a celorlalți șase frați ce vor veni curînd au demonstrat că oamenii pot muta viitorul către prezent, că timpul fizic planificat poate fi devansat. «U 400» a intrat în fabricație cu patru luni mai devreme față de termenul planificat. El este gata să zburde pe ogoarele țării și nu ne îndoim că frumusețea și performanțele sale vor aduce unanime aprecieri și-n alte părți de lume.

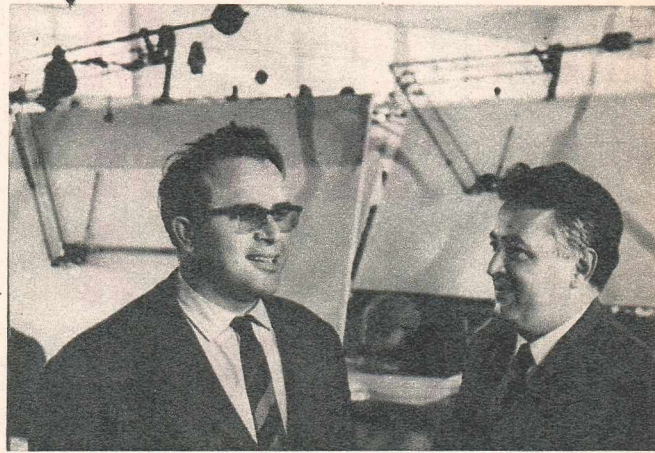
SCURTĂ FIȘĂ BIOGRAFICĂ

Trebuie precizat din capul locului că «U 400» umple un mare gol în agricultura noastră. El deține un grad sporit de universalitate și poate fi deci folosit în diverse munci agricole. Cei 40 de cai putere care-i

reprezintă forța săvîrșesc toate lucrările agricole în agregat, cu mașini purtate, semipuritate și tractate. Gama largă de viteze, șase pentru mers înainte și două pentru mers înapoi, îi permite să aibă largă utilizare. Pompa de injecție rotativă are un gabarit mult redus față de pompele obișnuite în linie, iar pentru alimentarea cu curent, «U 400» are, în loc de dinam, alternator, ceea ce îi dă o mare siguranță în exploatare. O caracteristică esențială pentru care se cuvine toată lauda constructorilor lui «U 400» constă în faptul că e ușor, că nu reprezintă decît jumătate din greutatea lui «U 650». Aceasta înseamnă: o mare economie de metal, consum redus de carburanți, grad mărit de universalitate. Un alt fapt care trebuie reținut: «U 400» este dotat cu ridicător hidraulic care permite controlul automat al adîncimii de lucru și al forței de tracțiune. Omul care-l ține în frîu pe «U 400» — tractoristul — fixează adîncimea convenită, care se va menține tot timpul automat indiferent de denivelările terenului.

Capota lui «U 400» îi dă o linie modernă. În totalitatea lui, în rezistența și universalitatea sa, în înfățișarea sa «U 400» poate fi socotit o bijuterie a industriei construcției de mașini. Este primul tractor românesc de 40 cai putere. El s-a născut ca o necesitate

Inginer Tiberiu Budu, constructor șef (stînga) și inginer Tiberiu Vădănici, metalurg șef. Alături de ceilalți specialiști din uzină ei și-au adus o prețioasă contribuție la făurirea primului tractor românesc de 40 cai putere.

▲ Noua secție de tratamente termice, recent intrată în funcțiune. Prezența ei a fost reclamată de noua familie a tractoarelor românești.

absolută pentru mecanizarea complexă a agriculturii.

LAUDĂ MÎINILOR, LAUDĂ INTELIGENȚEI

Se cuvine să aducem un cuvînt de laudă miilor de constructori brașoveni care de 22 de ani devansează timpul pentru a da gleei românești spornice dimensiuni ale belșugului. Se cuvine să aducem un cuvînt de laudă celor 200 de proiectanți, desenatori, tehnologi ai uzinei care numai pentru făurirea lui «U 400» au muncit 600 000 ore, cercetînd inteligența lumii și conjugînd-o cu cea românească. Se cuvine să aducem un cuvînt de laudă altor 40 de întreprinderi din țară care au colaborat fructuos pentru nașterea celui mai frumos armăsar românesc.

Deocamdată, pe ogoarele țării va porni «U 400». Într-un viitor apropiat alte șase tractoare din familia lui «U 400» vor fi puse la dispoziția ogoarelor românești. Printre acestea se numără «L 400», destinat legumiculturii, și «V 400», care va lucra în vii. Prin livezi își va face drum «U 401».

La ora cînd citiți aceste însemnări, la Brașov se cresc în ritm neîntrerupt cele mai frumoase herghelii pe care le așteaptă țara.

FOLCLOR ȘI ISTORIE LA BOISOARA

Text de asistent universitar Eugen MARINESCU
Fotografii de Elena GHERA

◀ Manole, Manole,
meștere Manole.

▼ Boișoara, o comună mare, înfiptă adinc
în Țara Loviștei.

...Vacanță studențească. La Piriul Rece, la Timiș, la Izvorul Mureșului sau la Costinești mii și mii de studenți și-au dat întâlnire pentru a asculta freacă muntelui și glasul mării. În pas cu ei au pornit și iubitorii cîntecului, dansului și portului popular. Cîteva zeci de studenți, membri ai cercurilor științifice de folclor din centrele universitare Cluj, Iași, Timișoara și București au plecat în țară pe itinerarele istoriei.

Din București au pornit spre bătrîna Țară a Loviștei, sub conducerea prof. dr. docent Mihai Pop și a altor specialiști, membrii cercului de folclor de la Facultatea de limbă și literatură română, la care s-au mai alăturat studenți de la Conservator și Arte plastice. Cei douăzeci și opt de membri ai echipei bucureștene au urcat sprinteni pe potecile munților pentru a găsi la stîină sau la cosit un informator interesant. S-au deplasat de cîteva ori pe zi de la Bumbiești la Găujani, de aici la Greblești, Titești sau Perišani, pentru o nouă informație, pentru o înregistrare nouă, pentru o completare la cele auzite. Seara, sub conducerea profesorilor, se discutau noutățile zilei, se înfruntau opiniile, se stabileau noile direcții ale cercetării.

Această acțiune a cercurilor științifice studențești se înscrie pe linia frumoaselor tradiții ale școlii superioare românești, ai cărei eminenti profesori, G. Vilsan, D. Gusti, D. Onciu, N. Iorga, Ov. Densușianu, grupau în fiecare vară în jurul lor numeroși studenți cu care cercetau istoria și geografia pămîntului și poporului nostru.

ISTORIA ESTE GEOGRAFIE ÎN MIȘCARE (HERDER)

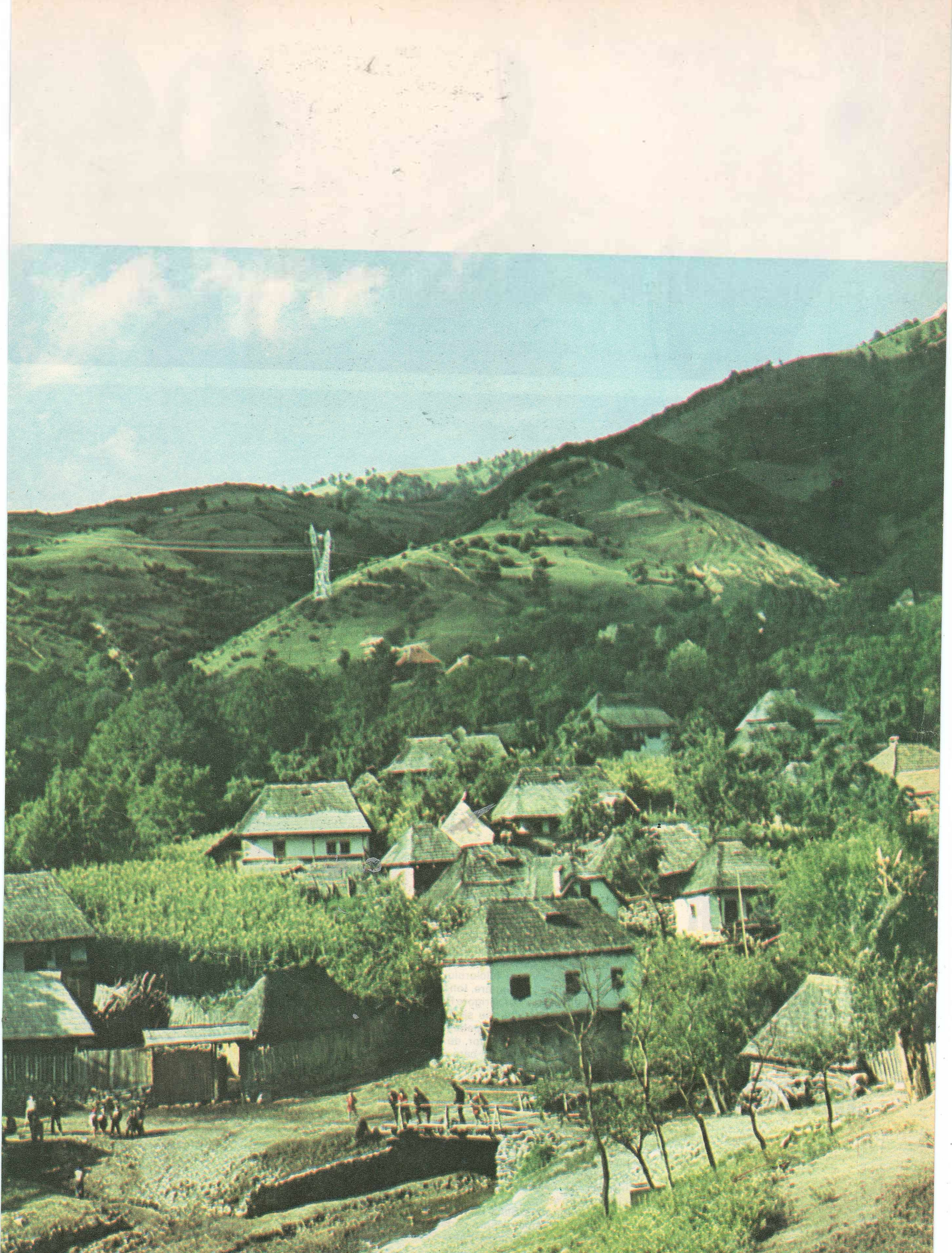
Obiectivul central al expediției noastre a fost Boișoara, o comună mare, înfiptă adinc în Țara Loviștei, sprijinindu-se de o parte și de alta pe ramificațiile munților Făgăraș și Coziei. De jur împrejur se află urmele puternicelor castre romane de la Ciineni, Titești, Racovița, Sălătrucu. Comuna își trage numele de la râul Boia sau «apa care bate cu violență malurile». Este o așezare străveche, cu locuitori iubitori de dreptate, primitivi și vâbăreți, care muncesc cu dragoste pe

(Continuare în pag. 10)

Pe ulițe. ▼

▲ *Din gură în gură,
prin viu grai,
folclorul se transmite
din generație în generație.*

FOLCLOR ȘI ISTORIE LA BOISOARA

orice vreme. Sînt păstori din tată-n fiu și-ți vorbesc cu mîndrie și căldură despre oierit. Oamenii trecuți de mult de a doua tinerețe — e uimitoare longevitatea locuitorilor — sînt vioi, cu poftă de muncă, sînt buni cunoscători ai istoriei și păstrători ai folclorului românesc. În orice împrejurare, Ion Șerban Pieloiu, Ioniță Vișor, Grigore Popa, Ion Ruhat și atîția alții știu să-ți vorbească cu dragoste și competență de vremurile dacilor și romanilor, de cele mai vechi documente în care este atestată comuna lor, unele dintre ele fiind păstrate de ei cu sfințenie.

Sînt oameni care au trecut prin două-trei războaie, care au participat la răscoala din 1907, după cum ne-a spus moș Grigore Popa, în vîrstă de 92 de ani; sînt oameni care povestesc cu multă simțire despre evenimentele grele din viața lor. Și pentru a ne înveseli ne «ziceau» o snoavă, un cîntec, o poveste.

Ne-a vorbit moș Sima Bunii ore în șir despre ciobănie, despre cîntecele și obiceiurile ei, iar moș Pătru Pe-

*Echipa studențească
într-un moment de lucru.*

treasca, la cei 101 ani ai săi, și-a depănat firul amintirilor din timpul ciobăniei în transhumanță. Ne-a descris focurile vii pe care le aprindea pe culmile Carpaților la urcarea oilor. Nicolae Poponea a știut să ne descrie cu lux de amănunte fiecare culme pe care și-a așezat stîna, să ne redea atmosfera de sărbătoare care era în sat cînd coborau ciobanii de la munte.

Am asistat timp de o săptămînă la unele dintre cele mai frumoase tîrguri tradiționale, o neadeie care cu sute de ani în urmă se organiza pe Muntele Fața lui Sfîntu Ilie, un loc unde își dădeau întîlnire anual locuitorii din toate colțurile pămîntului românesc. Și în acest an, după tradiție, au sosit la tîrg vinzătorii de spete din Piatra Neamț, creatorii icoanelor pe sticlă din Huedin, maeștrii ceramicii din Odorhei și olarii din Horezu, fâurarii fluierelor din județele Vîlcea și Olt și agricultorii Bărăganului. Se vin-

deau ii, bete și ilice și se încingeau pe neașteptate dansurile și horele locale în jurul fluierașilor și al lăutarilor. Iar maeștrii noștri fotografi și tehnicieni, studenții Sorin Docea, Irina Safarica, Silviu Angelescu, Paul Drogeanu, au «consumat» zeci de metri de peliculă și de bandă. În final s-au întrebat: «De ce n-a venit televiziunea, pe care am invitat-o, să vadă folclorul pe viu și nu de... laborator?» S-au angajat s-o invite din nou la toamnă, la sesiunea științifică a cercului lor.

DOINĂ, DOINĂ, CÎNTEC DULCE...

Cînd lelea Maria Mandea a început să cînte legenda Meșterului Manole a prins a plînge și a blestema domnul că a fost «'ain la suflet». Apoi ne-a spus că viața ei și-a petrecut-o la stîna și atunci cînd avea un of și un foc la inimă cînta. Cîntă și pe Ghiță

Cătăniță și pe Ilincuța Șandruului, cîntă și cîntecul ciobanului care și-a pierdut oile. Cîntă și astăzi la cei 84 de ani ai săi. Cîntă nepoatelor și e cunoscută în tot satul.

Despre Nicolae Poponea oricine îți poate spune că este meșterul satului în «spusul orațiilor» la nuntă și cel care știe să zică totul din fluier, iar despre Achim Cenușă spun boșorenii că zice din gură ca «ăia de la radio». Cei doi rapsozi au învățat totul de la părinți și acum învață la rîndul lor pe alții. Iubesc cîntecele că sînt ale lor, «făcute de ăia mai bătrîni».

«Ca să uit de necazuri, ne spunea Gheorghîța Stan, mai zic pentru mine d-alea învățate seara în șezători». La fel ca ea mi-a spus și Maria Sisar, una dintre vestitele bocitoare din Bumbuești, care plîngîndu-și feciorul spunea: «La inima mea e o baltă/ Și tot plîng și nu se gată/ La inima mea-i izvor/ Nu se gată pînă mor».

L-am ascultat pe nea Ioniță Vifor spunîndu-ne povești cu zmei și cu balauri pe care le învățase de la bunicul său acum 80 de ani, pe moș Ion Ruhât, unul dintre cei mai buni povestitori din sat, a cărui familie este amintită în documentul lui Vladislav Voievod, dar surpriza cea mai mare ne-a produs-o moș Pătru Petreasca, cel care din 101 ani, 70 i-a petrecut lîngă oi și care cu o vioiciune neobișnuită ne-a povestit fără întrerupere 12 basme și povești și ne-a cîntat cîntecul lui Dăian. Și ne-a mărturisit că mai știe multe, multe. Moș Pătru a venit singur la noi ca să ne «spună ce știe, că vezi, astea să uită și atunci nu e bine».

I-am urmărit la joc pe flăcăii din Boișoara. Sîrba în 24 de învîrtituri, ungureasca, învîrtita, trochița, sînt numai cîteva dintre jocurile îndrăgite de locuitorii acestei comune. Presărate cu strigături ele imbină vitalitatea cu grația, cu frumosul.

S-au cules multe cîntece lirice, multe basme, multe legende.

Paralel cu culegerile de folclor s-a studiat legătura vieții spirituale cu mediul de viață și geografic și s-a urmărit preponderența unor genuri și specii folclorice.

S-au cules credințe, datini și superstiții. Dar mai important decît toate este faptul că studenții au cunoscut oamenii, oamenii unei «Români locale a pămîntului românesc», cum spunea Iorga despre Țara Loviștei, cu preocupările, cu viața lor spirituală și materială.

EXPEDIȚIA CONTINUĂ!

Și acum se lucrează. Se transcriu benzile, se dezvoltă filmele, se redactează scenariile micilor filme ce vor fi realizate. Tot acum se schițează planurile viitoarelor lucrări ce vor fi prezentate în prima parte a anului universitar în cadrul unei sesiuni științifice dedicate primei expediții folclorice a studenților filologi bucureșteni.

ofesor dr. docent
ihai Pop
registrează.

▲
Oameni
și locuri
la Boișoara.

◀ În centrul atenției, povestitorul Ion Ruhât,
a cărui familie
are o vechime
de peste 500 ani.

F*glob-reportaj*

VIETNAMUL EROIC

Pentru a consemna viața din acești ani a celor 17 milioane de locuitori ai R.D. Vietnam, cronicarul nu are nevoie decât de acest singur cuvânt: eroism. Eroism este încleștarea miinilor pe trăgaciul armelor — militarii și membrii formațiunilor de apărare fiind gata în orice moment să dea riposta meritată agresorilor. Eroism este munca plină de abnegație desfășurată în condiții grele în fabrici și uzine, foarte adesea chiar și sub bombardamente. Eroism este îngrijirea ogoarelor țării, cu unealta de lucru în mână și arma pe umăr — pentru ca hrana întregii populații să fie asigurată, în pofida războiului. Într-un cuvânt, eroism este acest calm de care dă dovadă întregul popor al R.D. Vietnam — calm care oglindește o forță de nebiruit, pentru că izvorăște din credința neclintită în victoria cauzei drepte a libertății.

Imaginile de față oglindesc doar câteva crîmpeie din această muncă și luptă eroică a poporului vietnamez.

Bombardamentele barbare au provocat numeroase distrugerii.

ătorii Hanoiului — ca și ai
or localităților din R.D. Viet-
— sînt zi și noapte la datorie.

▲ In pofida agresiunii S.U.A., harnicii locuitori ai zonelor rurale au asigurat recoltele necesare hranei populației țării. În fotografie: uscarea orezului recoltat la cooperativa Noi Linh.

◀ Eroismul apărătorilor R.D. Vietnam se concretizează în victoriile asupra agresorilor — pînă acum, peste 3 000 de avioane doborîte.

În zori, cu pușca pe umăr, pentru a-și putea în orice moment apăra munca pașnică, pescarii se pregătesc să iasă în larg.

▲ Populația se ridică ca un singur om pentru efectuarea oricăror lucrări de interes local sau național.

◀ Pentru a apăra de distrugerii industria țării, făurită prin munca întregului popor în anii de după proclamarea republicii — la 2 septembrie 1945 — numeroase fabrici și uzine au fost evacuate în junglă sau reamplasate în subteran. Iată una dintre secțiile unei uzine subterane în provincia Thanh Hóa.

STAGIUNEA ESTIVALĂ:

SECETĂ MARE

de Sanda FAUR

Acum, cînd vara și-a consumat și serile de zăpușeală și cele ploioase; acum, cînd vina poate fi ușor dată atît pe seama unora cît și a celorlalte, dar mai ales pe seama acelei boli omenești de sezon căreia i se zice linzezeală spirituală (invocată cu plăcere și cu un sentiment de ușurare de către organizatorii noștri de spectacole); acum, cînd ni se pot aduce toate aceste argumente (aduse, slavă Domnului, și altă dată), le putem respinge cu conștiința curată și spune adevărului pe numele său adevărat: rar a cunoscut Bucureștiul o stagiune teatrală de vară de o sărăcie mai lucie, de o calitate artistică mai precară, rar teatrul și-a ignorat publicul cu mai consecvență nepăsare. Știm, se pot contesta afirmațiile acestea cu tot soiul de cifre, care adună unele sub altele toți «Heidelbergii», și «Reginele de Navara», și «Kathleenele», și toți «Naufragiații» împărășiați în iulie prin grădinile de vară ale Capitalei; se mai pot pune la socoteală și cele cîteva turnee ale teatrelor din provincie și echipele de amatori ce s-au «produs» folcloric pe diferite scene, se mai pot adăuga și concertele de muzică ușoară importate de O.S.T.A. Și cifrele se rotunjesc și se umflă, ca aluatul pus la dospit, și realitatea teatrală apare alta, strălucitoare și opulentă, alta decît cea pe care o știm noi de-adevăratelea. Adică un soi de apendice cenușiu și ofilit al trecutei stagiuni. Încropit din cîteva piese ușurele, transferate din sală pe niște scene impropii de grădină, jucate în niște decoruri mototolite și julite cu mutatul, de niște actori fără chef, plictisiți să joace iar și iar același lucru. Și publicul nu prea vine, și se cheltuiesc bani de pomană cu organizarea acestor spectacole, și nimic nu apare în consecință mai logic decît... inutilitatea unei stagiuni pe timp de vară, cînd omul nu mai are chef de artă ci de iarbă verde și nisip, cînd omul trebuie lăsat să se deconecteze în pace, la o partidă de pescuit sau la un western unde gloanțele ce curg cu nemiluita se metamorfozează miraculos în adevărate tablete de carboxin...

Se întîmplă totuși un lucru miraculos: nimic nu înfierbîntă pe parcursul anului mai puternic imaginația creatoare a animatorilor de teatru, a regizorilor, decît ideea unor mari spectacole scoase din strîmta cutie a scenei și revărsate în largi spații deschise. Se proiectează atunci, entuziasmat, spectacole de teatru total, în care actorii se mișcă și se amestecă printre spectatori, în care ideile și sentimentele textului circulă nestingherit și nemijlocit de la unii la alții, spectacole ce merg, ca formulă, chiar pînă la sursele teatrului și îi redau adevăratele dimensiuni inițiale. Proiectele acestea artistice, sincer și pasionat elaborate, ajung în pragul verii în forma lor cea mai bună, și exact atunci ele sînt obligate să sucumbă, dintr-o mie și unu de motive subiective și, dar mai ales, obiective, și sînt îngropate undeva, printre alte iluzii pierdute, în timp ce revistele de specialitate consacără coloane lungi și multe teorii spectacolelor moderne în aer liber. Acum două veri, revista noastră ațîțase apetiturile creatoare ale unor regizori, întrebîndu-i cam ce spectacole estivale i-ar tenta să monteze și în care anume locuri bucureștene; ideile au sfîrșit, propunerile — ingenioase, mustind de inedit — la fel, și totul, tot ceea ce ne-au spus Giurchescu, Cojar, Cernescu și alții, a rămas îngropat printre fotografiile, în paginile revistei noastre și ale altor publicații. Anul trecut s-a încercat — cu destul succes și după o aprigă luptă cu... fîntării de pe lac — să se mute pentru cîteva spectacole «Luceafărul» la Mogoșoaia, iar «Sinziana și Pepelea» s-au plimbat cu oarecare dezinvoltură printre copacii parcului Ioanid. După un asemenea efort,

În serile de vară, pentru cîte o jumătate de oră, Muzeul Storck devenea scena unui spectacol de sunet și lumină...

...Și frumosul teatru în aer liber «23 August» continuă să-și aștepte, trist și adesea pustiu, marile spectacole pe care le-ar putea găzdui.

după un asemenea zbor prin aerul tare al înălțimilor și al curajului organizatoric, cei ce răspund de viața teatrală a Bucureștiului au simțit desigur nevoia să se odihnească și ne-au propus un relaș reconfortant pentru vara aceasta. Căci, să nu ne înșelăm, cu acel mai mult decît modest (și trist!) vodevil — «Călătorie cu scandal» — al Teatrului «Nottara»; cu acel binevoitor — dar, orice s-ar spune, nu mai mult — spectacol de sunet și lumină de la Muzeul Storck («Ce vorbesc statuile noaptea») și cu o premieră de mult anunțată a Teatrului «Creangă» și tot aminată pînă a devenit spectacol estival («Regele cerb»), cu trei floricele deci nu putem orna o întreagă vară artistică. Nu știu cum se face, dar Labiche e parcă blestemat să apară, pe scenele bucureștene, în forma sa cea mai proastă: în «Caniota», Moisescu l-a luat, acum cîțiva ani, prea în grav și piesa a căzut; în «Călătorie cu scandal», Mircea Avram l-a luat prea în ușor și spectacolul a căzut, de asemenea. Dacă nu ar fi existat acea fermecătoare «Pălărie florentină» a lui Giurchescu (pe care tot sperăm să o mai revedem pe scena «Giuleștiului»), priza de care se bucură teatrul lui Labiche în întreaga lume ar fi rămas pentru bucureștean o adevărată enigmă.

În ce privește «Sunetul și lumina» realizat la Muzeul Storck de cei doi studenți arhitecți George Teodorescu și Doru Ilieșiu, recidiviști în problemă (ei au făcut și «Ritul străbun» de anul trecut), ar însemna să ne ameuim cu apă goală dacă i-am acordă mai multă importanță decît și-o acordă, cu luciditate, «spectacolul» însuși: o jumătate de oră de plimbare printre statuile dintr-o mică grădină și dintr-un atelier, chiar ghidați fiind de luminile lui Titi Constantinescu și de o muzică bine aleasă de Lucian Ionescu, nu rămîne altceva decît o plimbare de o jumătate de oră într-un muzeu (cu tot respectul sincer ce-l nutrim pentru valoroasa familie de artiști Storck). Să fie oare vara cu adevărat un anotimp antiartistic? Să fie oare cu adevărat necesar a acorda și spiritului nostru concediu de vară? Parcă pe undeva ne chinuie îndoiala. Cum se face oare că, exact în acest anotimp, Peter Brook nu ezită a monta, la National Theatre, un «Edip» de Seneca? (într-o regie «austera, elaborată și hieratică» — cum recunoaște critica). Cum se poate că, în celălalt colț al Londrei, la Round House a lui Arnold Wesker, Brook să se lanseze, tot vara, în îndrăznețele sale experimente teatrale de folosire a spațiului deschis? Cum se face că un festival ca cel de la Avignon atît de reputat, atît de bine consolidat, să încerce a oferi publicului spectacolele fanatice, tulburătoare (și de loc «deconectante») ale Living Theatre-ului ori baletele fascinante ale lui Béjart și să sfîrșească pînă la urmă polemici artistice — și ideologice! — atît de puternice?

Toate acestea vin parcă să ateste că spiritul omenesc nu e totuși dispus să hiberneze în plină vară, că el se deschide plin de interes față de orice manifestare artistică demnă de acest interes. Esențialul este ca fenomenele de artă autentice să se producă. Dar cînd acestea, oricît de sublime ar fi ele, lipsesc cu desăvîrșire (parc-ăm mai auzit vorba aceasta!), cum am mai putea ști dacă ne e sau nu sete de artă pe timp de vară? Din acest cerc vicios nu putem ieși decît scuturînd inerțiile și comoditatea — acestea existente însă cu adevărat — ale celor ce răspund de aprovizionarea artistică a sufletelor noastre.

P.S. În ceasul al doisprezecelea al stagiunii de vară (în ultimele zile ale lui august), iată totuși un spectacol estival de calitate, «La vila cu clopoței», pe care semnatara acestor rînduri regretă a nu mai avea la această oră timpul și spațiul de a-l recenza.

UN SCENARIST MODERN: DOSTOEVSKI

Convorbire cu regizorul slovac Stanislav BARABAS

— Sinteți din România? — a izbucnit regizorul slovac Stanislav Barabas, de parcă ar fi descoperit în mine o eche cunoștință.

Și cum conversasem pînă atunci în limba franceză, m-am avut dintr-o dată surpriza să-l aud pornind-o, cu suberantă bucurie, de-a dreptul pe limba noastră:

— «Copii» — c'est à dire «des enfants», n'est pas? Unu, doi, trei, patru... apa, șosea asfaltată, domnișoara. Iors, je peux parler roumain...

Dorind să pătrund misterul acestor vaste cunoștințe e limbă română, l-am întrebat cînd și cu ce prilej a fost prin țara noastră. Răspunsul lui Barabas m-a intrigat și mai mult:

— Niciodată! Dar eu sînt slovac din Zvoleh, o localitate vecină cu Banská Bystrica, acolo unde au căzut mulți români... și mulți erau prietenii mei — adaugă arabas.

Îl asigur că și el este binecunoscut iubitorilor filmului de la noi. Îi vorbesc despre un spectacol omagial pe care l-a oferit Cinemateca, în urmă cu vreo cinci ani, în care el — pe atunci — cinematograful cehoslovac fusese prezentat de el cu «Cîntecul porumbiței cenușii» și de «Dorința» lui Jasni. Și îl felicitez cu bucurie pentru impetuozitatea sa victorie artistică, Marele Premiu cucerit în urma aceasta la Festivalul internațional al filmului de la Monte Carlo, pentru ecranizarea «Sfioasa», inspirată de nuvela cu același titlu a lui Dostoevski. De ce totuși «Sfioasa»? — îl întreb — de ce reluarea unei nuvele care a mai fost ecranizată relativ recent?

— Dacă așa fi ziarist — îmi răspunde Barabas — eu aș întreba «De ce Sfioasa?», ci «De ce Dostoevski?». Este reau să vă mărturisesc că Dostoevski a fost deosebit de important pentru formarea generației mele. Am sorbit în principal forța literaturii sale la 20 de ani și o simt și astăzi ca pe aceeași băutură tare. Este deci o veche agoste, care m-a intimidat însă multă vreme, tocmai în dificultatea sa. Marele adevăr al literaturii dostoevskiene eu îl consider descoperirea prăpastiei între sufletul omului și faptele sale. În Dostoevski

structurile umane contradictorii au nu numai etaje, ci și subterane unde se lucrează mereu. Este teribil de adevărat dar și foarte complicat, și de aceea Dostoevski a fost pentru mine multă vreme o zonă «tabu» de care mi-a fost teamă să mă apropiu. Dar, o dată și o dată, trebuia să-mi iau inima-n dinți!

În «Sfioasa» am descoperit un bun fundament. Scriitorul nu-și ajută personajele nici cu Dumnezeu, nici cu diavolii — destinul personajului rezidă în sine însuși. Această mică povestire este scrisă atât de sincer încît sînt convins că Dostoevski însuși n-avea rețete pentru cum ar fi trebuit să trăiască eroii săi. Maniera în care autorul lucrează cu timpul sau modul în care-și descrie personajul și-l încarcă lent cu destinul său îmi par foarte moderne și foarte aproape de ideea lui Sartre, a responsabilității pentru propriile fapte. Maniera monologului interior cu care lucrează el acum o sută de ani îmi pare asemănătoare cu cea a noului roman. Și, la urma urmelor, incomunicabilitatea cuplului nu este — aceasta — o temă antonioniană pe care a prevăzut-o scenaristul meu, Dostoevski?

M-au atras în această povestire tocmai oamenii prinși în viltoare, înghițiți deja de haos — și poate de aici forma filmului uneori haotică. Am îndrăgit-o pe eroina mea pentru că e tăcută și fragilă și cred că arta e chemată să aprobe această calitate a omului, care își păstrează și astăzi justificarea, în lumea noastră plină de violență. Nu știu nici azi exact de ce s-a aruncat ea pe fereastră și de ce a procedat el așa absurd cum a procedat, dar, turnînd, am avut un sentiment pătrunzător al adevărului vieții...

Mă veți întreba probabil — așa cum îi stă bine unui reporter — despre proiectele mele. Și vă răspund: din nou Dostoevski! Nu unul dintre marile romane, ci tot o povestire: «Soția eternă». Tema noului film va fi, cred, «omul, îndreptîndu-se spre el însuși». Mai am niște datorii față de Dostoevski și am ambiția să mă achit de ele, una cite una...

Interviu realizat de T. CARANFIL

«Sfioasa», în vizajul lui Stanislav Barabas. În rolul principesa, actrița Magda Vasaryova.

TELEJURNALELE, ÎN CENTRUL ATENȚIEI

Vorbind despre ceea ce simte și gîndește în aceste zile întregul popor, compozitorul Tiberiu Olah remarca, între altele, că ne petrecem cu toții un timp mai îndelungat decît de obicei în fața televizoarelor. Cineastul Mihai Iacob releva marea forță sugestivă și emoțională a imaginilor care înfățișează întîlnirile conducătorilor partidului și statului nostru cu oamenii muncii. Adevărul este că, în ultimele săptămîni, televiziunea și-a îndeplinit în mod exemplar datoria de a informa, de a stimula formarea unei opinii publice sănătoase, unanime, active, hotărîte.

Mă aflu într-o mică așezare din Munții Neamțului, dar datorită televiziunii, noi toți cei de acolo am participat cu întreaga noastră ființă la mitingul spontan din Piața Palatului. Ne simțeam în directă și totală comunicare cu conducătorii statului. Toate inimile au vibrat deopotrivă la cuvintele prin care tovarășul Nicolae Ceaușescu a exprimat punctul de vedere al întregului popor român. A doua zi televiziunea ne-a permis să intrăm în incinta Marii Adunări Naționale și să subscrim, alături de deputați, la importanta declarație de principii. În momentele de gravitate, televizorul ne-a confirmat seară de seară, într-un mod direct și pe deplin convingător, că în fața problemelor cruciale atitudinea tuturor cetățenilor României socialiste este în esență aceeași.

Pe micul ecran se perindau oameni care exprimau în cuvinte colorate de temperamentul lor, în fraze modelate de personalitatea lor, gînduri și simțăminte decurgînd din aceeași natură, înțelegere și acceptare deplină a liniei de acțiune a României socialiste. Iar în fața micului ecran, oameni la fel de diferiți ca cei abordați de reporterii televiziunii, ascultau, aprobau și adesea dădeau ei înșiși glas unor sentimente similare. Televizorul nu mai era un simplu mijloc de informare. El se transformase într-un desăvîrșit instrument de stimulare și totodată manifestare a mării coeziuni politice a poporului român. Adunarea populară de la Cluj, mitingurile și întîlnirile din diverse orașe au fost aduse de televiziune în casele de pe întreg cuprinsul țării cu o operativitate vîdînd atît pregătirea profesională și spiritul organizatoric cît și mai cu seamă conștiința civică a reporterilor, operatorilor și tehnicienilor.

Telejurnalele au fost și continuă să fie principalele puncte de atracție ale programelor. Seară de seară, televizorul ne-a ținut la curent cu desfășurarea evenimentelor. Evident, tot ceea ce ascultăm la televiziune putem auzi la fel de bine la radio sau citi a doua zi în ziare. Dar micul ecran ne dă senzația unei legături nemijlocite, în lectura unor crainici cunoscuți nouă cuvintele textelor pătrund mai adînc. Intonațiile, expresia feței sînt și ele factori care contează.

Niciodată, poate, în cei 11 ani de existență a televiziunii, nu a fost mai evidentă puterea ei de a influența, de a mobiliza, de a activa conștiințele. Într-un moment important, televiziunea a trecut cu succes examenul maritimității sale, vîdîndu-se o oglindă și totodată o armă a întregului popor.

AUTOVIGILENȚĂ INTELECTUALĂ: UGO GREGORETTI

«Pe Gregoretti nu-l vedem cu anii. Are prea multă personalitate ca să se poată schimba, eventual. Păstrează o minuțioasă autovigilență intelectuală; sub ea se ascunde însă și emotivitatea». Această succintă caracterizare făcută de un confrate italian spune aproape totul despre autorul lui «Omicron», Ugo Gregoretti, președintele Asociației autorilor de filme, cineast cam singuratic, retras în colțurile sale nu din slăbiciune sau indolență, ci tocmai pentru că nu-i place să se bată pentru nimicuri. Când e vorba însă de ideile serioase, cele de care atîrnă soarta cinematografului și a oamenilor care o iubesc, pare gata să se arunce în foc pentru ele. Cu prilejul recentei sale vizite în România l-am întrebat:

— Cum vi se înfățișează cinematografia țării dv. în ceasul de față? Noi, cei care o privim din afară, avem impresia că filmul italian, în general, nu-și trăiește orele sale pline. Marii cinești par puțin oboșiți, încurcați (afară de Antonioni). Cei tineri nu au reușit sau nu au toate condițiile prielnice pentru a determina ceea ce se cheamă o mișcare.

— Adevărul este că și lui Fellini, și lui Visconti le este tot mai greu să se descurce în condițiile în care industria noastră cinematografică este un fel de colonie a pieței americane. Fellini și-a reluat totuși lucrul la «Satiricon», Antonioni se dovedește a fi cel mai vital, el lucrează însă în străinătate acum. Noi, creatorii, ducem o bătălie aprinsă pentru ca ideile noi să se poată dezvolta în afara intereselor mercantile degradante. Luptăm pentru a impune statului să creeze o producție autonomă care să garanteze valorile autentice, fără să constrîngă regizorii să renunțe la crezurile lor. Bellocchio, cu al său «Cu pumnii în buzunar», a dezmoșit spiritele, pe unii chiar i-a scos din sărite cu atitudinea sa polemică față de pretinsa solidaritate a societății. Caracterul opresiv al acestei societăți răzbate, sub forme diferite, pînă în adîncul familiilor, de aceea, nu întîmplător Bellocchio și alți colegi de generație aleg — pentru filmele lor — cazurile-limită ale unei vieți de familie sufocante. Aceste cazuri-limită nu sînt expresia unei absențe patologice a omenescului, ci trebuie luate în chip emblematic, ca un refuz de a deveni complici ai unui sistem conservator. Din nenorocire orice mișcare nouă este amenințată imediat de pericolul transformării ei într-o modă, într-un bun de consum, într-atît de mare este puterea producției particulare de a trage copii după tot ce reprezintă «nou». Dacă Bellocchio face astăzi un film în care eroul își aruncă mama în prăpastie, mîine vor apărea alte șapte filme ale căror personaje își omoară frații.

— Adevărul este însă — după modesta noastră părere — că înclinațiile agresive ale lui Bellocchio și ale generației sale corespund unui anumit gust al violenței, specifică epocii noastre. Dar voiam să vă întreb altceva. Tot mai mulți actori italieni fac filme, Tognazzi, Sordi. Cum sînt ele?

— Foarte proaste. Unele s-au născut din orgoliu, altele tocmai din acea încercare de a scăpa de anumite constrîngeri ale industriei cinematografice de care vă spuneam.

— Cum priviți marea agonie a festivalurilor cinematografice din acest an?

— Trebuia să se întîmple ceea ce s-a întîmplat. Cele mai multe deveniseră un simplu fapt monden, iar toate la un loc, într-o anume privință, sînt expresia unui imperialism cinematografic care nu mai corespunde întru totul timpului nostru. Nu mai vorbesc de răul pe care-l fac criticii, cu verdictele lor arbitrazare, de atîtea ori.

— Nu iubiți de loc critica?

— Nu prea. Într-un fel eu sînt o victimă a lor.

— Ați colaborat cu Godard, printre alții, la «Rogopag». Îmi îngădui să vă întreb în ce relații sînteți cu acest cineast care nu încetează să ne uimească?

— Îl iubesc ca spectator.

— Aveți un proiect pe care ați vrea să-l realizați cît mai curînd?

— Un film despre muncitorii torinezi de la Fiat. Am o idee care mă fascinează, dar nu vă pot vorbi încă despre ea.

Actrița engleză Jean Simmons, cunoscută la noi din filmele «Hamlet», «Marile speranțe» și «Spartacus».

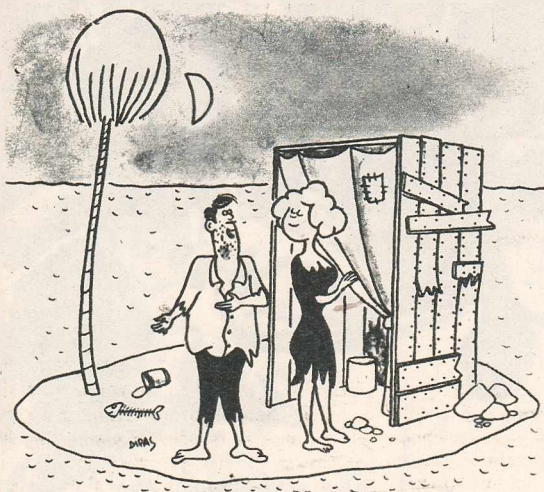
«Cum am învățat să iubesc femeile», un recent film al regizorului italian Luciano Salce (Țara sericirii), reunește câteva actrițe una și una: Anita Ekberg, (în fotografie, alături de Robert Hoffman), Michèle Mercier, Nadja Tiller, Sandra Milo, Elsa Martinelli, Romina Power, Zarah Leander.

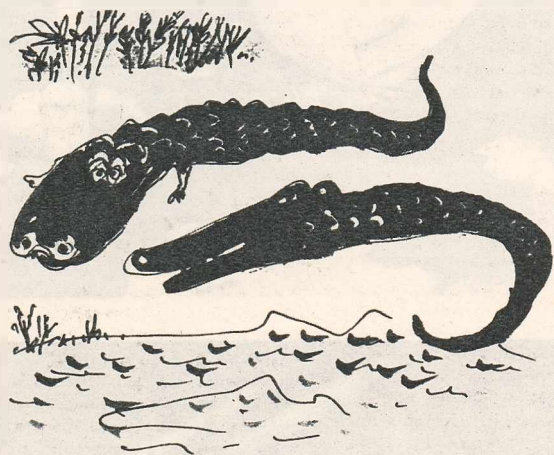
Prima din mijloc este marea vedetă a filmelor lui Griffith, an Gish. Tirzia ei reapariție în «Comedianții» lui Peter wille, alături de Richard Burton (în fotografie) și Elizabeth Taylor, este de-a dreptul emoționantă.

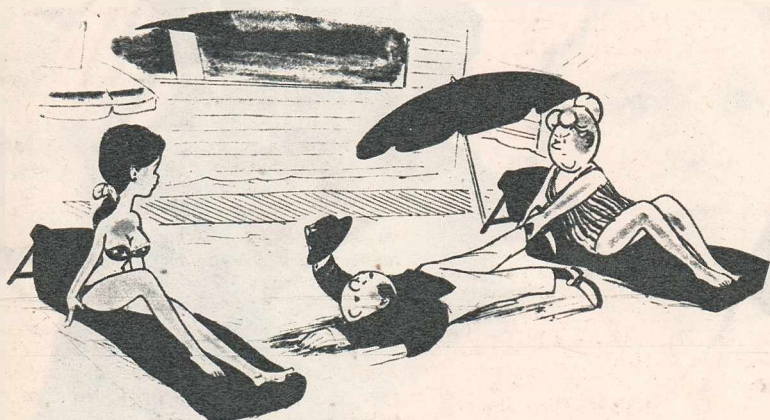
UMOR DE PESTE HOTARE

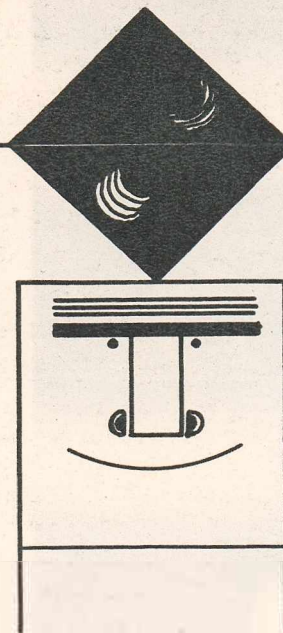
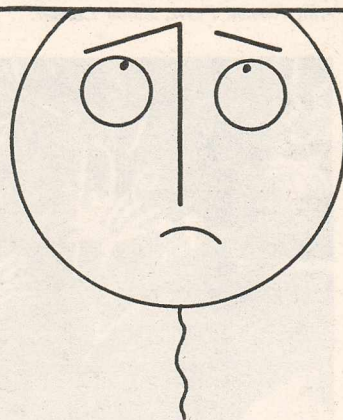
— Domnișoară, a fost o seară foarte plăcută. Vă pot revedea mâine?...

— Știi unde a ajuns fiul nostru?... La picioarele unei femei.

— Și-acum, permiteți-mi domnișoară să mă re-trag... Mă cheamă soția mea!

MOTIVE... GEOMETRICE

1	C	A	2	A	2	6	7	B	8	9	L	10	11	A
2	E	K	A	G	O	M	A	L	A				R	
3	P	A	H	A	R			M	A	L	T			I
4			A	T				D	U	M	A	R	E	
5	R	A	R			S	I	T	E					I
6		P			L	I	S	I			L	U	A	
7			A	D	I	N	C			C	I	H		
8	T	R	E	M	A					D	U	M	G	A
9	R	A	C	I				F	E	L	A	H	I	
10	F	I	A	T	E				A	C			I	C
11	M	E	R	E	B	U	L	A	T					I

ORIZONTAL: 1) Cilindru... pentru fiert rufe — Arc de zidărie. 2) Cu șase laturi (fem.). 3) Con pentru vin, calotă pentru șampanie — Lungi (pop.). 4) Dublu la patrat! — Cotele ei sînt de bază în navigație. 5) Puncte depărtate (sing.) — Incrucișare de linii dese la 90 grade — Înășurătoare. 6) 3,14 invers! — Bălân (pl.) — A-și însuși. 7) Are înălțime... în jos — Poziție înaltă (od.). 8) Două puncte apropiate — Linie. 9) S-a întors Icar — La baza piramidelor. 10) Crește cu timpul! — Caracterizat prin vîrf — Mic con introdus în unele... trunchiuri. 11) Asimetric.

VERTICAL: 1) Trunchi de con... în calea vinului (pl.) — Aleargă pe paralele de oțel. 2) Linie imaginară — Paralele și trapez 3) Cînd i se zice cubic, e de fapt paralelipedic — Zece puncte pe o foaie. 4) Tăiat în poliedre lucitoare — Linii de netrecut. 5) Vadori la înălțime! — Linie ferată — Semiegal! 6) Rotund și plat. 7) Sînt circulări și... circulă (dim.) — O înălțime mijlocie. 8) Semicilindre ceramice — A trece la orizontală. 9) Bilă! — Nume de față. 10) Trei virfuri, trei laturi. 11) Arie de întindere redusă — La distanța zero!

I.C.

Dezlegarea jocului „ÎNCEPUT DE TOAMNĂ“, apărut în numărul trecut

ORIZONTAL: 1) TOAMNA — BRUMA. 2) OCTOMBRIE — IR. 3) MIEL — ACETICA. 4) AN — IATA — ES — M. 5) TELINE — ATOSI. 6) E — I — ORARA — TT. 7) SEPTEMBRIE. 8) SC — RI — BU — VII. 9) PORUMBISTE — A. 10) IA — NP — GT — SIR. 11) CLAI — TE — ETAN. 12) EAC — CONOPIDA.

GENOCID LA NIVEL INDUSTRIAL

HALUCINANTA TRAGEDIJE A INDIENILOR DIN JUNGLA BRAZILIANA

Imagine realizată de Duilio Pallottelli într-un sat Nhambiquara. Cu toate că o lege datind de acum treizeci de ani decreta Mato Grosso teritoriul indian și consfințea proprietatea inalienabilă a pieilor roșii asupra întregului teritoriu, penetrația din ce în ce mai intensă a albilor a avut drept rezultat direct exterminarea mării majorității a populației indigene.

«Zbor de trei ore deasupra regiunii Mato Grosso, verde și compactă. Micul aparat Cessna 180 zumzăie pe sub norii negri, ultimii din anotimpul ploios. Raul, pilotul, consultă hărțile regiunii și mușcă dintr-un măr. Ne aflăm la aproximativ șapte sute de kilometri nord de Cuiabá, capitala statului. Zburăm deasupra junglei, între fluviile Juruena și Juina. Este zona indienilor Nhambiquara, unul dintre puținele triburi care au supraviețuit măcelurilor sistematice săvârșite de albi. Măceluri ale zilelor noastre, ale anului 1968. Măceluri organizate în singurătatea acestor ținuturi, cu o ferocitate care depășește aproape pe cea a oricărui război. Dar, încep să-mi dau seama, acesta nu este un război, e un genocid la nivel industrial».

Așa își începe ziaristul italian DUILIO PALLOTTELLI ciclul de corespondențe dintr-o călătorie în Mato Grosso. Publicînd în acest număr ample fragmente din aceste reportaje, facem cunoscute cititorilor noștri întîlnirile ziaristului cu ultimii supraviețuitori ai vastei acțiuni de exterminare a indienilor din Brazilia, diverse opinii culese la fața locului asupra zguduitorii tragedii dezvăluite în timpul din urmă opiniei publice.

Aci, în jungla deasupra căreia zburăm — relatează Duilio Pallottelli — trăiau triburile Tapaiuna și Pataxo. Acum știu că Tapaiuna și Pataxo au dispărut, că acești oameni, aceste populații care existau pînă mai ieri au fost șterse de pe fața pămîntului.

Iată cum s-a întîmplat. Populația Tapaiuna primea în dar lăzi cu zahăr. În decursul anilor, al lunilor și chiar al zilelor trecute, albi au adus lăzi pe care le aruncau într-un luminis. Indienii, la început prevăzători, apoi mai puțin prevăzători și fericiți, s-au apropiat de lăzi și le-au deschis. Și, amestecat, în zahăr se afla arsenic. Așa au dispărut Tapaiuna. Populație care s-a stins? Nu: populație otrăvită.

Apoi au fost exterminați Pataxo, trimițînd printre ei presupuși medici care le făceau injecții. Una sau două injecții pentru fiecare Pataxo. Și, în seringi — germeii ucigători ai variolei.

Cine a «dăruit» membrilor tribului Tapaiuna zahărul cu arsenic? Cine a adus variola în tribul Pataxo? Aceleași persoane, aceiași indivizi care au exterminat tribul Cintas Largas. Și Cintas Largas trăiau în jungla deasupra căreia zbor acum. Pînă cînd, într-o zi (și nu cu multe zile în urmă), membrii tribului Cintas Largas au văzut din colibe lor un avion de vînătoare. Și avionul a început să mitralieze. Sistematic. Razañt. Acum, Cintas Largas constituie de asemenea o «populație care a dispărut».

Cine a făcut «să dispară» aceste populații? Cine și pentru ce? Sper să aflu acum. Aparatul este pe punctul de a ateriza în zona indienilor Nhambiquara. Știu că aci voi găsi un misionar american, care a menținut oarecare contacte cu indienii.

RĂVNITELE COMORI ALE INDIENILOR

Mă aflu aici în ciuda recomandărilor autorităților din Rio de Janeiro. Funcționarii guvernamentali m-au primit clătînd din cap cu un suris cordial:

— Ce vrei să vezi în junglă? Măcelul indienilor? E o problemă rezolvată. Vinovații vor fi pedepsiți; punct și gata. Ascultați-ne pe noi, nu vă duceți în junglă să vă mînce țînțarii. Păcat că s-a terminat carnavalul. Se puteau face fotografii frumoase. Dar, oricum, sînt atîtea alte lucruri de văzut în Brazilia...

— Da — am răspuns eu — aveți dreptate, ce naiba să caut în Mato?

Și fuga la primul «DC 3» cu destinația Campo Grande și Cuiabá. Cînd am urcat în avion nici nu știam încă bine ce am de făcut și unde trebuie să merg, dar știam că indienii, sau mai bine zis supraviețuitorii lor, se află în jungla deasă din Mato Grosso. Și tot în junglă se află oamenii care aduc «progresul și civilizația» cu pistoalele, mi-

tralierele, otrava și dinamita. Una dintre cele mai halucinante tragedii ale vremurilor noastre se desfășoară acolo, în mijlocul vegetației luxuriante, de-a lungul fluviilor de culoarea noroiului, pe pămîntul care timp de zeci de secole a aparținut pieilor roșii și pe care acum oamenii albi îl vor pentru ei. De ce? Pentru că, fără s-o știe, indienii sînt bogați. Trăiesc și vinează pe teritorii care ascund comori imense și neștiute de ei: diamante, aur, minereuri de metale rare și, în special, minereuri radioactive. Societatea organizată vrea aceste pămînturi pentru ea, cu orice preț și prin orice mijloc.

— Am sosit — anunță pilotul.

Printre copaci se vede strălucind acoperișul de tablă al unei misiuni. Aterizăm. Cîteva minute mai tîrziu stăm în fața unei cafele preparate de misionarul protestant Ed. Pedersen.

Trei sau patru indienii complet goi țînesc din tufișuri și se sprijină de plasa verandei. Ne privesc în tăcere.

— Vreau să-i văd pe ultimii indieni din Mato. Cei care nu au fost încă exterminați.

— Ah, ați venit pînă aici în legătură cu măcelul. Un lucru foarte trist, dar e fatal ca indienii să fie exterminați. Ori de boli, ori de albi. În orice caz, satul este la trei ore de mers pe jos și indienii nu agreează vizitele străinilor.

— Atunci însoțiri-mă dv.

Înaintăm în junglă urmați de un grup de copii care par excitați și bucuși de această noutate. Topăie în urma noastră, dispar din cînd în cînd în tufișuri pentru a reapărea ceia mai departe. Se strecoară printre arbori cu agilitate. Fac parte din natura care-i înconjură și în care eu mă simt un adevărat intrus. Copacii, florile, animalele din junglă le aparțin. Sînt lumea și viața lor. Pedersen începe însă din nou să-mi vorbească despre iminenta lor dispariție:

— Poate că mor mai mult din cauza bolilor decît în măceluri. Pentru indian, simplul contact cu albi este extrem de primejdios. O răceală pe care o ia de la un alb se poate transforma foarte ușor în tuberculoză, pentru că omul din junglă este total lipsit de rezistență la tipurile de virusuri pe care le transportăm noi. O gripă banală ucide un indian în cîteva zile.

— Atunci de ce nu plecați din junglă? De ce nici voi, misionarii, nu-i lăsați pe oamenii aceștia în pace, să trăiască cum cred ei că e mai bine, fără gripă?

— Ne aflăm aci pentru a predica cuvîntul Domnului. Unul dintre motivele pentru care nu plec este și faptul că trebuie să învăț bine limba nhambiquara. După ce o voi cunoaște perfect, voi traduce Biblia. Numai așa oamenii aceștia o vor putea citi sau pune să li se citească.

Între timp am ajuns în apropierea satului. Vegetația este foarte deasă și nu reușesc să văd nimic la o distanță mai mare de zece metri. Domnește o liniște adîncă, doar din cînd în cînd se aude strigătul unei păsări. După un răstimp, un indian țînind într-o mînă un arc de proporții impresionante și în cealaltă săgeți de bambus apare din mijlocul vegetației. După el un altul, apoi încă unul, apoi alți doi. În cîteva minute se adună vreo

(Continuare în pag. 20)

GENOCID LA NIVEL INDUSTRIAL

zece. Pastorul se ridică și îi salută. După ce îi răspund, ne îndreptăm cu toții spre sat.

În mijlocul unui mare luminș, colibe așezate în semicerc. Copiii se joacă și aleargă de colo pină colo, cite o femeie merge să ia apă de la un puț din apropiere, în timp ce celelalte stau nemișcate în fața colibelor. Un indian pe nume Etreka, șeful tribului, mă ia de braț și mă conduce într-o colibă. Misionarul ne urmează. Nu trebuie să fim îngrijorați. Etreka vrea doar să ne ofere o ceașcă cu o băutură dulceagă, făcută din porumb. O bem.

Chiar dacă aparent totul se desfășoară în liniște, mă simt apăsător de o atmosferă ciudată. Nu de teamă, pentru că atitudinea lui Etreka nu are nimic amenințător. Dimpotrivă, șeful este foarte politicos, preocupat, pare-se, să-și îndeplinească cât mai bine îndatoririle de gazdă. Interiorul colibe este foarte sărăcăcios. Stăm așezați pe jos; în loc de mobile, vase de diferite mărimi făcute din dovleci uscați și ciopliți. Din când în când Etreka mi se adresează în limba sa. Apoi, dându-și probabil seama că nu-l pot înțelege, renunță să continue. Padre Pedersen intervine pentru a traduce, dar și lui par să îi scape unele cuvinte.

La un moment dat Etreka spune ceva, arată cu mâna afară și se ridică. Ne ridicăm și noi. Mă ia din nou de braț și mă împinge ușor afară din colibă.

În piața din centrul satului ne așteaptă toți locuitorii. Citeva zeci de oameni care ne observă în tăcere. Mă uit în ochii lor. În mai puțin de o oră mi se pare că neîncrederea pe care am simțit-o la început a dispărut. Citeva femei zîmbesc.

— Părinte Pedersen — îi spun — întrebați-i ce știu despre măcel.

Americanul mă privește înspăimântat.

— Vă rog, întrebați-i — insist.

Pedersen îi spune ceva lui Etreka. O tăcere profundă se lasă brusc. Până și copiii par surprinși, sau poate că doar mi se pare.

Etreka îl fixează pe Pedersen, ridică încet un braț, apoi îl coboară la fel de încet. Femeile și ceilalți bărbați își privesc șeful. Etreka începe să vorbească și mi se pare că în sunetul cuvintelor lui surprind o tristețe care pornește din adîncul inimii. Nu înțeleg nimic, dar privirea lui Etreka e elocventă. Există în întreaga lui atitudine acel «ceva» care se manifestă la fiecare om, primitiv sau civilizată, în fața fricii, a durerii, a morții, un sentiment primordial, unic, comun locuitorilor din Mato Grosso ca și celor din New York.

OMUL ALB — TOTDEAUNA UN DUȘMAN

Etreka a terminat. Pedersen traduce: «Spune că moartea a locuit totdeauna printre oameni și că războiul a însoțit totdeauna drumul oamenilor. Dar că sînt războaie pe care el le înțelege și războaie pe care nu le înțelege și că lor, acum, le este frică. Spune că poporul său a luptat în multe războaie, dar că în războiul oamenilor albi nu poate lupta, pentru că nu îl înțelege».

Apoi, Pedersen adaugă: «Aci nu au ajuns încă adevăratele măceluri. Populația Nhambiquara se găsește într-o situație relativ privilegiată. Nu a cunoscut încă bombele și mitraliera».

Îi privesc pe Etreka și pe ai săi. Atmosfera de cordialitate s-a risipit. În ochii lor sînt din nou un alb, un dușman, o ființă în care, mai înainte de orice, nu trebuie să te încrezi, pentru că nu aduce decît răul. Nhambiquara nu sînt un trib de războinici, cum erau Xavantes sau Cintas Largas, dar și ei sînt înspăimîntați, au devenit neîncredători. Știu

că omul alb le este cu siguranță dușman. Cel care vrea dintr-un motiv sau altul să le acapareze pămînturile va folosi în acest scop toate mijloacele, păsîndu-i prea puțin de articolul patru al Constituției braziliene care garantează indienilor dreptul de proprietate absolută asupra teritoriului pe care trăiesc.

În timp ce mă îndepărtez de sat, urmat de obișnuiții copii zgomotoși, îmi dau seama că singurul lucru adevărat pe care mi l-au spus funcționarii guvernamentali de la Rio este că povestea e veche. Ea a început de fapt chiar din momentul în care primii albi au pus piciorul în America. Încă de la jumătatea secolului al XVII-lea.

ADEVĂRAȚII VINOVAȚI

Paradoxal este faptul că în măcelurile dezvăluite în timpul din urmă este implicat S.P.I. — Serviciul pentru protecția indienilor — exact instituția care ar fi trebuit să îi apere și să le salvgardeze drepturile. S.P.I., pe care mulți în Brazilia îl denumesc și serviciul «pentru prostituarea indienilor», a fost în mod oficial acuzat de aceste crime de către ministerul de interne. Unele documente asupra activității acestei instituții în ultimii douăzeci de ani au fost date publicității și faptele sînt uluitoare. Vorbesc cu colonelul Joao Franchi, care comandă secția a VI-a a S.P.I.

— Domnule colonel, cîți Xavantes mai există?

— La rezervația indiană Simoes Lopez, aproximativ două sute. Poate că încă vreo sută cincizeci să mai fie împrăștiți ici și colo, pe la celelalte rezervații.

— Dar cîți oameni număra inițial tribul Xavantes?

— Cînd tribul a fost pacificat, erau cîteva mii. Greu de spus cîți or fi fost înainte. Acum cincizeci de ani erau poate douăzeci sau treizeci de mii. Dar epidemiile sînt foarte frecvente în rîndul indienilor, asistență medicală nu există, deci s-au stins încetul cu încetul. E un proces natural.

— Dar dacă Xavantes ar fi fost lăsați în pace să trăiască în junglă, ar mai fi murit?

— Este imposibil de apreciat. Poate că da, poate că nu. În orice caz nu pot fi abandonați, fără religie, fără civilizație, lăsați să trăiască ca animalele...

— Deci, ori se supun lumii civilizate, ori sînt uciși?

— Nu. Nimeni nu vrea să îi ucidă. Dimpotrivă, noi am vrea să îi păstrăm, sîntem foarte mindri de indienii noștri. Dacă dispar, este pentru că sînt o rasă deja epuizată.

— Atunci de ce oameni ai S.P.I.-ului, dintre care unii poate mai deșin încă această funcție, i-au masacrat cu arme, cu dinamită și cu otravă?

— S.P.I.-ul nu are nici un amestec. Crimele au fost comise de aventurieri în serviciul marilor familii braziliene care vor să acapareze cele dintîi și cu orice preț pămînturile. Aceste familii au trimis în junglă adevărate echipe de ucigași.

— Dar de ce Serviciul pentru protecția indienilor nu a intervenit împotriva asasinilor?

— Bogătașii sînt strîns legați de autorități, sînt autoritățile înseși. Și cînd a izbucnit scandalul, toți au aruncat vina asupra S.P.I.-ului.

«NIMIC DE FĂCUT PENTRU A-I SALVA»

Alberto Pizzaro Jacobina, vechi ziarist brazilian care s-a ocupat ani de zile de această problemă, este de asemenea de părere că

▲ **Bărbat Bororo, în rezervația administrată de Serviciul pentru protecția indienilor. Din cele cîteva milioane de Bororo, cîți erau la începutul secolului, azi au mai rămas 92. Trăiesc în condiții de semiprizonierat, aproape toți bolnavi de tuberculoză și distruși moralmente de noul mod de viață ce le este impus.**

▶ **Pastorul american Ed. Pedersen, cu doi dintre «protejații» săi. Misionarii au jucat un rol important în declinul fizic și moral al indienilor, al căror univers spiritual, pe care clericii vor să-l restructureze din temelii, era, de departe de a fi primitiv, deosebit de bogat și original.**

Serviciul pentru protecția indienilor nu e singurul vinovat de genocidul care a durat mai bine de douăzeci de ani.

— Serviciul este răspunzător doar la nivelul micilor funcționari locali, care au fost totdeauna lesne coruptibili. Cei care au condus însă manevrele înspăimântătoare operații de exterminare sînt oameni foarte sus situați, oameni bogați, practic inatacabili în această țară. Dacă socotim bine reiese clar că numai cîteva puternice familii braziliene sînt direct interesate în acapararea pămînturilor indienilor.

— Domnule Jacobina, am mai auzit de amestecul marilor familii. Aș dori să știu, în sfîrșit, despre cine este vorba. Îmi puteți indica numele lor?

— Desigur, e simplu. Voi cita cîteva dintre cele mai cunoscute: în Mato Grosso, sena-

torul Felinto Muller care a fost și guvernator al statului și care se trage dintr-o familie foarte bogată. Acum, cînd e prea bătrîn pentru a mai fi guvernator, s-a retras, dar a făcut în așa fel ca în locul lui să fie numit un om de încredere, actualul guvernator Pedro Pedrossian. În statul Bahia este fostul ministru de externe Jurasí Magalhaes. În Paraná, generalul Nay Braga. Apoi, mai sînt și alții de mai mică anvergură. Pentru aceștia indienii sînt o piedică în calea înavușirii, o povară care trebuie eliminată. Procesul ar trebui deci intentat nu numai S.P.I.-ului, ci și persoanelor pe care le-am citat. Serviciul a încercat să denunțe masacrele, dar rapoartele au fost totdeauna oprite de adevărații responsabili, care uneori ocupau funcții înalte. Cei ce vor fi trimiși la închisoare acum nu sînt de fapt decît niște unelte, în

Copii fără viitor. În cel mult douăzeci de ani — spun specialiștii — ultimii indieni din Brazilia mai au cel mult șansa de a fi expuși, alături de animale, în grădinile zoologice.

timp ce adevărații vinovați își vor continua activitatea criminală.

Omar Paranho Montenegro, antropolog din Cuiabá, și-a consacrat întreaga viață studiului problemei indienilor. Vorbește cu mare amărăciune și nu își face iluzii cu privire la soarta lor.

— Către 1980, dar vreau să fiu larg, să zicem peste douăzeci de ani, nu va mai exista nici măcar un singur indian. Au mai rămas încă șazececi de mii în toată Brazilia, va mai fi nevoie exact de vreo douăzeci de ani pentru ca misionari, aventurieri, mari familii și Serviciul pentru protecția indienilor să-i ucidă pe toți. Nu mai este, într-adevăr, nimic de făcut pentru a-i salva. Vor mai rămîne cîteva, ca exemplare de grădină zoologică, și atât. În Xingir s-a și făcut ceva în genul asta: frații Villasboas au căpătat în antrepriză de la guvern un mare teritoriu și au făcut din el un parc național. Aici indienii sînt lăsați în pace, dar se găsesc de fapt într-o grădină zoologică. Ar trebui să ne retragem toți de pe aceste pămînturi, numai așa poate că ar putea fi salvați. Dar este prea tîrziu. Atîta timp cît vor continua să sosească fie și numai misionari, lucrurile se vor precipita din ce în ce mai mult. Misionarii vin aci să insuflă o religie pe care indienii nu o vor putea înțelege niciodată, afirmă că a umbla goi este un păcat, îi umilesc într-o mie și unu de feluri. Nu mai există într-adevăr nici o speranță... Indianul, forțat să se îmbrace în zdrențe — continuă Montenegro — moare încetul cu încetul. Grav este că cei care se «ocupă» de ei nu știu mai nimic despre lumea și viața lor. Triburile se conduc după legi de fier, foarte precise. Legi vechi ca ale naturii însăși. Echilibrul în sinul societății indiene nu poate fi modificat brusc, fără ca aceasta să dea naștere la mari nenorociri... Ciocnirea dintre lumea noastră și lumea lor este prea puternică și deci cei mai slabi sîrșesc prin a pieri. Bororo, pentru a da un singur exemplu, au șaptesprezece cuvinte pentru verde. Trăind înconjurați permanent de această culoare, au învățat să-i distingă toate nuanțele. Apoi venim noi, îi silim să învețe limba portugheză și le spunem că verde este doar verde și gata. Indienii rămîn foarte mirați, nu mai înțeleg nimic. Le predicăm că cei buni dintre ei vor ajunge în paradis și cei răi în infern. Indienii cred însă, dintotdeauna, într-un paradis unic pentru buni și răi. Știu că cei răi trebuie pedepsiți în timpul acestei vieți și încă imediat, deci se găsesc în fața unei răsturnări totale a întregului sistem de valori în care au crezut și după care s-au ghidat secole de-a rîndul. În afară de masacre, acestea sînt lucrurile care îi distrug pe oamenii junglei. Pe de altă parte, pentru a justifica măcelurile, s-au inventat tot felul de povești. Au fost puse în circulație legende despre ferocitatea indienilor, despre cruzimea lor. S-a spus că sînt și canibali, totul pentru a-i putea ucide mai repede.

— Au existat într-adevăr manifestări de canibalism?

— În privința asta nu am nici o îndoială: în Brazilia nu există nici măcar un trib antropofag, este matematic dovedit. Legendele referitoare la canibalism au fost puse în circulație de aceia care, venind în junglă cu intenția de a ucide, trebuiau să găsească justificări. Și pretextau că au fost nevoiți să se apere de canibali. Adevărul este că ei au fost aceia care au masacrat cu arme puternice oameni lipsiți de apărare.

Balta Albă văzută de Aman acum un secol și mai bine, într-o vară...

La Balta Albă, în sat. Ilustrație după o gravură de Aman publicată de revista franceză «L'Illustration» din august 1854.

Azi, o plajă aproape pustie, populată de puținii localnici care mai cred în virtuțile tămăduitoare ale lacului.

LA BALTA ALBĂ DUPĂ 120 DE ANI

de Cornel BOZBICI

— Drace! — mi-am zis (întocmai ca acel «tînăr zugrav franțez» al lui Alecsandri, care venise să descopere aceste frumoase părți ale lumii), văzîndu-mă singur în stația de la Balta Albă.

În plin sezon balnear sînt singurul călător care coboară din tren. Ba nu, să nu exagerez, înaintea mea o și luaseră la pas cițiva localnici.

— Încotro, domnule? — se oferă un localnic să-mi servească informații.

— La băile Balta Albă...

— Satul e mai încolo..., dar băi?

— Stațiunea, unde se poate trage la un hotel... insist.

Omul ridică din umeri, habar n-are. Pare chiar mirat:

— Hotel?... La Rîmnicu-Sărat, domnule...

(Dar în L'Illustration din august 1854 scrie că la Balta Albă...). Inutil să mai insist.

— Băile?... — se luminează interlocutorul — satul Băile e la șapte kilometri...

— Asta o fi... Deci, hai la Băile.

Sînt amenințat de-a înfrunta cu pasul kilometri. Iată ce înseamnă să faci o documentare livrescă, să te iei după informații de acum 120 de ani dintr-o revistă care-și illustrează textele cu gravuri!

Oricum, aerul de mirare al omului nu pare să fie de prea bun augur. Există o singură ipoteză: stațiunea să fi dispărut. Greu de acceptat. Rememorez fragmente dintr-o scrisoare adresată de Odobescu mamei lui, datată 8 iulie 1847, chiar din Balta Albă: «În sfîrșit, sîmbătă (4 iulie), după o poștă destul de lungă, am sosit în satul Balta Albă, care e departe de lac un șfert de ceas. Satul e plin de lume: munteni, moldoveni ori evrei și nemți ... Vezi acum în ele (în case — n.n.), prăvălii de mode, cofetari și alți negustori, cari vin să-și vîndă vechiturile la oamenii din tîrgurile dimprejur. Stradei acesteia îi zice Podul Mogoșoaiei al Bălții Albe... Am uitat să spun că în satul Balta Albă este de două ori pe săptămînă bal mascat și o reprezentație de circ... Petrecerile, balurile acestea se dau într-un cazino, o sală lungă de scinduri acoperită cu postav. Acolo se joacă cărțile, biliardul, se dînțuiește și se prînzește. Așadar, seara am mers la petrecere, dar danțul n-a început decît tocmai cînd plecam eu: erau acum 11 ceasuri».

Chiar toată această viață balneară să se topească, să nu-i mai poți da de urmă? Greu de crezut, într-adevăr.

Ies la șosea. Asfalt. Și o cursă I.R.T.A. care așteaptă. O fi întîmplare, n-o fi, ce importanță are.

— Un bilet la Băile...

— 3,50 lei...

— Oprîți la stațiune?

— Oprim la poștă...

Fie.

Cu mine s-a mai urcat un marinar roșcovan care vine tocmai din Japonia. Noi doi și cîteva localnice. N-o fi marinarul căpitanul Costiță, vestit corăbier care călătorea pe Marea Neagră pe vremea lui Alecsandri și care, desigur, își trata reumele la Balta Albă? Dar n-are a face, vilegiatura își urmează tradițiile! Pe fereastra mașinii se zărește lacul incendiat de soarele puternic al verii; apoi intrăm în sat. Poșta. Cobor.

Întreb: cum se ajunge la stațiune? Omul ridică din umeri. Nu știe nimic. Pesemne am greșit totuși coborîrea... Dar peste foarte

ARGINTARUL

de Maria BANUȘ

Sub o umbrelă mare, decolorată de ploii, la marginea aleii, jos, în iarbă, pe niște toale uzate, șade turcește un bărbat oacheș, cu capul rotund ca o bilă. Cu gesturi molcome și precise el reînvie, sub ochii noștri, unul dintre miturile primordiale ale omenirii: mitul focului și al făurarului.

Miniaturizat, el rămâne la fel de fascinant ca-n pierdutele timpuri.

E Aurel argintarul. Cu degetele lui meștere și groase a plasmuit șirul de lacrimi strălucitoare, cercezuși de argint care așteaptă urechile fetițelor, inele și ineluse cu floare rotundă sau ovală. În ele gravează, cu unaltă numită ștecăr, inițialele viitoarelor stăpâne.

Totul e minuscul: flacăra care joacă-n virful feștii înfipte în clondirul cu gaz; nicovala de jucărie pe care meșterul bate firul de argint, îl întinde, îl mlădiază; pilele și fusul pe care lustruiește inelul, fusul care alunecă ritmic, într-o parte și alta, așezat cu un capăt pe bolta tălpii desculțe.

Cîteva medalii cu capul bătrînelui Franz Joseph sînt materia primă a acestei industrii de vis și de copilărie.

Mîntea noastră urmărește, cu melancolic umor, avatarurile prin care a trebuit să treacă medalia, simbol al virtuților unui, demult răposat, conștient conștiincios din cancelaria imperiului chezarocrăiesc, ca să ajungă azi, pe jos, în iarbă de lângă drum și să se transforme, sub flacăra argintarului, în mărunte giuvaeruri de doi bani, bucuria vizitatorilor din stațiunea de munte.

Privesc fascinată jocul flăcării și al miinilor masive, tucii, gesturile lente, rotunde, potriveala ritmică a mișcărilor. Vulcan se joacă, face verigi și lanțuțe pentru fragede falange, pentru loburi trandafirii («6 lei inelul, 10 lei cercelul»).

Încă o meserie care piere. De ce să fim melancolici și paseiști? Băiatul lui Aurel e în clasa a 8-a. Se va face strungar în fier și va lucra într-o mare uzină. Tatăl șade turcește pe jos, cum șadea și străbunul, suflă într-o țevă și întetește o flăcără pe cale să piară.

Să nu idealizăm meșeriile mitice, cu aură legendară. Bine, să nu le idealizăm. Dacă le-a bătut ceasul, să piară...

Mă uit la fetița de lângă mine. Are vreo 7—8 ani. De emoție a încremenit. Nu scoate un cuvînt.

— Cum te cheamă pe matală? — o întreabă meșterul-vraci, ridicînd spre ea ochii ageri, prea negri.

— Cristina — șoptește copilul, cu glas găuit.

Și vraciul gravează un C, cel mai frumos C din cîte există, în petala de argint.

— Îndată-ți dă nenea inelul.

— Dar cumînțenie poți să-i dai? — întreabă mama.

— Pot, pot dacă e nevoie, îi dau și cumînțenie — făgăduiește vrăjitorul.

Fetița, neclintită, privește miinile care se mișcă fără grabă, fără greș, privește flacăra și viitorul ei inel, care acum se naște. E prima ei verighetă. O logodnă. Se logodește cu străvechea cumînțenie a pămîntului, cu străvechile mituri...

Avem mașini electronice. Cum să facem totuși să păstrăm — nu în muzee — și nicovala cea mică, pe care se bat giuvaeruri fără preț, și flacăra pe care Vulcan, cu miinile lui mari, o aprinde, jucîndu-se, ca să-și agonisească lui hrana cea de toate zilele și să dăruie celor dimprejur un strop de desfătare, o lacrimă de argint?

moderne de băi calde și reci ale doctorului Văleanu, apar pensiuni, pavilioane, un parc amenajat, cazinou. Era la modă să mergi la băi la Balta Albă!

Și, deodată, prăpăd... În timpul primului război mondial se deteriorează unele dintre instalații și mobilierul se înstrăinează. Ceea ce începuseră jefuitorii desăvîrșesc tenace intemperii. Apoi, dată în custodie unui îngrijitor, acesta începe să vîndă timpplăria și, ca să acopere jaful, dă foc întregului complex balnear.

Perla de odinioară a Bărăganului intră în uitare și amintire. Ierburile acoperă totul, desăvîrșind tragica și spectaculoasă-i dispariție. O moarte fără precedent.

A rămas doar lacul, spre care se îndreaptă și astăzi localnicii cu aceeași încredere milenară în virtuțile lui tămăduitoare.

ARGUMENTE

Rămășiță a Mării Sarmatice, Balta Albă a fost cercetată în ultimul secol de nenumărați

Frămîntată de roțile camioanelor, plaja se animă. Din inițiativă locală au început construcțiile unor vestiare. Se speră în reînvierea strălucitei stațiuni de odinioară.

Primul ponton înaintează în apele clipocind sub soarele verii. Cînd vor sosi bărcile?

Vacanță pe malul lacului.

puțină vreme aveam să-mi dau seama că nu sînt decît un biet călător neinformant, care caută o stațiune dispărută. Dispărută de 50 de ani! Incredibil, și totuși adevărat. Din toată strălucirea ei de odinioară n-a rămas absolut nimic. Doar un cîmp cu ierburi pe locul parcului de altădată, doar o plajă pustie pe întinderea de nisip unde, cum povestește eroul lui Alecsandri, acel «tînăr zugrav francez», era: «...o înșirare neregulată de corturi, de căsuțe de scînduri». În sfîrșit, o adevărată stațiune balneară, cu mare strălucire în epocă, vizitată de: «o societate cu totul evropinească, atît prin toaletele lor plăcute, cît și prin a lor maniere civilizate...»

STRĂLUCIREA ȘI DECĂDEREA UNEI STAȚIUNI FAIMOASE

Conu Constantin Bălăceanu, rătăcind cu brișca pe întinderile moșiei, descoperă deseori spre seară sau în zilele de sărbătoare pe rumânii domniei-sale bătăcîndu-se în baltă. Povești dintre cele mai de necrezut călătoreau din sat în sat, prelungindu-și ecoul pînă la Rîmnic sau Brăila, cum că oameni nevolnici, înveliți în nămol și scâlțați în apele bălții, au prins puteri. Ce l-o fi îndemnat pe conu Bălăceanu să ridice acea baracă din scînduri, n-am putut afla. Cert este că prin anul 1840 apar pe malul bălții primele acareturi ale Bălăceanului, cu vestiare și saloan. Se semna actul de naștere aluneia dintre cele mai celebre stațiuni de vară ale Valahiei. Bibescu Vodă trimite peste cîtiva vreme un emisar, un medic, ca să observe efectele terapeutice ale apei, care face un raport afirmînd că: «Boli foarte grele care s-au tratat la băi în străinătate s-au vindecat la Balta Albă... s-au dus bolnavii deznădăjduiți și s-au întors însănătoșiți», și «Vestitorul românesc» publică în 1847 o întreagă listă de oameni vindecați. Documentele vremii arată că în 1845 au fost la Balta Albă cîteva sute de vizitatori; în 1848: 22 000, iar între 1846 și 1855, în fiecare vară, cei care veneau la tratament sau pur și simplu în vilegiatură se numărau cu miile.

Stațiunea, deși primitivă, avea farmecul ei. «Lacul e foarte întins — notează Odobescu.

Dar în jurul lui nu sînt adăposturi trainice, așa încît bolnavii și cei sănătoși (cari sînt mai mulți decît ceilalți) au fost siliți să-și înalțe pe mal căsuțe de scînduri ori să-și întindă corturi. E foarte ciudat să vezi acest șir lung de astfel de locuințe, așa de hazliu alcătuite». Un observator fin — și plin de umor — ca Alecsandri face o descriere pitorească a plajei: «Balta era plină de scîldători și vuia de răcnete și de risuri. Toți, din toate părțile, bărbați și femei, venea de se arunca în apă, la un loc, cu o nepăsare vrednică de timpurile cele mai nevinovate ale lumii și cu o veselie ce mă îndemna și pe mine a lua o baie. Intra deci în baltă și mă înaintai cale de vreo două sute de pași, călcînd printr-un glod negru și unsuros în care mă confundam pînă în genunchi la fiecare pas.

Cum mă depărtam de mal, deodată mă trezii între patru femei carele, întocmai ca niște naiade, erau acoperite numai de vîlul cristalin al apei!... E de prisos să adaug că mă depărtați iute de ele, rușinat și cerîndu-le pardon».

Renumele stațiunii crește. Ea cunoaște dezvoltări. Pe malul apei apar instalațiile

FLACĂRA-ALBUM

BOBBY SOLO, cunoscutul cântăreț italian, este pentru a doua oară oaspetele țării noastre.

COLIERUL DE PERLE

ANUNȚURI.
RECLAME
ȘI... UMOR

● «În magazinul nostru puteți să vă procurați oricând o pereche de cîrje în schimbul unei perechi de schiuri». (Reclama unui magazin de articole sportive din Innsbruck — Austria.)

● «O prăjitură cu frișcă în cofetăria noastră va fi cea mai frumoasă zi din viața dv». (Reclama unei cofetării din Marsilia.)

● «Cafeaua «Nes» combate superstițiile». (Reclama unei cafenele din Boston.)

● «Toți pantofii din magazinul nostru sînt echitabili». (Afiș într-un magazin de încălțăminte din Bruxelles.)

● «Pușcăriașii care vor juca jocuri de noroc în celule vor fi dați afară». (Anunț la închisoarea din Albi — Franța.)

● «Nu uitați! Cel mai important atribut care deosebeste pe om de maimuță sînt ochelarii». (Reclama unui magazin de optică din Memphis — S.U.A.)

● «Faceți ocolul pămîntului prin agenția noastră. Prețul unei călătorii dus și întors, 15 200 000 lire». (Reclama unei agenții de voiaj din Roma.)

● «Societatea clarvăzătorilor din Londra aduce la cunoștința membrilor săi că ședința din săptămîna aceasta se amîna datorită unor împrejurări neprevăzute». (Anunț din ziarul londonez «Times».)

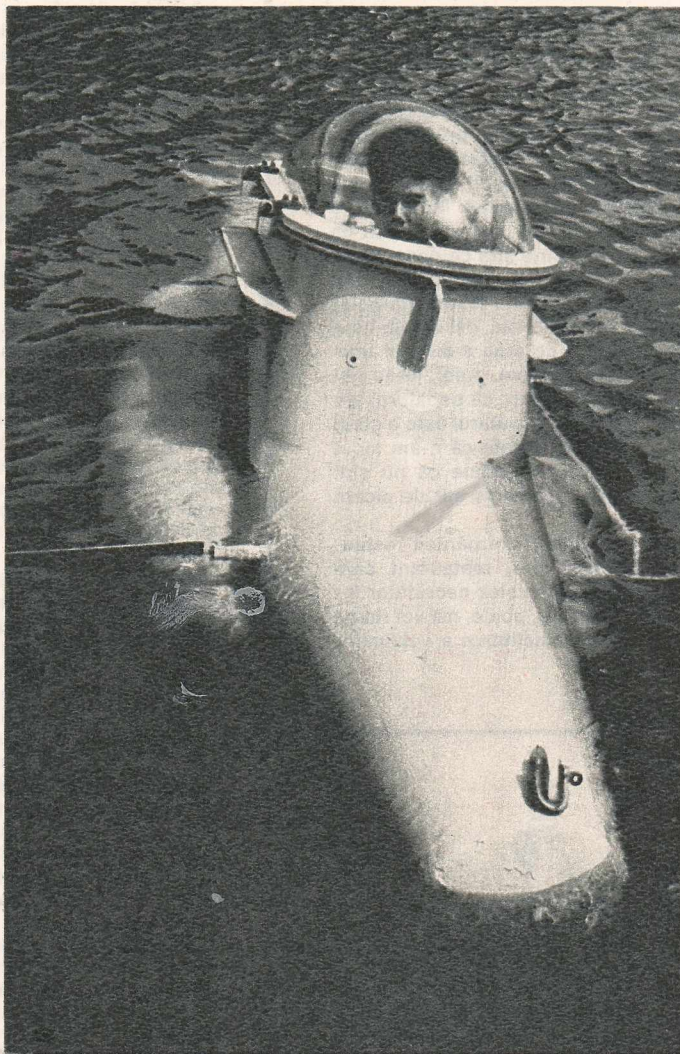
● «Doamnele care vin la biserică purtînd pe cap pălării la modă sînt rugate să le scoată imediat, spre a nu distrage atenția enoriașelor de la sfînta slujbă». (Comunicare afișată pe avizierul unei biserici din Salonic.)

● «Rochii de nuntă pentru toate ocaziile». (Reclama unui magazin de confecții din Dublin.)

● «Statisticile arată că în Statele Unite, în 1940, fiecare automobil transporta în medie 3 persoane (3,2 pentru a fi mai exacti), apoi s-a trecut la 2,1 în 1950 și la 1,4 în 1960. De aici se poate deduce că, în 1980, un automobil din 3 va circula gol». (Dintr-un articol reprodus în «Reader's Digest».)

NR. SICHER

Această tînăra fată vorbește conducătorilor auto și moto în numele ADAC, o agenție de asigurare împotriva accidentelor de circulație. Zîmbitoarea motociclistă de pe afișele puse pe zidurile orașelor bavareze face apel la conducătorii de autovehicule — în special la cei tineri care, după statistici, sînt cei mai des implicați în accidente de circulație — să fie atenți. Acțiunea de prevenire a accidentelor, în cadrul căreia s-a editat și acest afiș convingător, poartă semnificativ denumirea de *Nr. Sicher* (Nr. Sigur).

SUBMARIN DE BUZUNAR

Bunsaku Shiomi din Tokyo este fericitul posesor al unui submarin de buzunar, cu o lungime de 4,8 metri, cu care poate să stea sub apă timp de o oră, la o adîncime de pînă la 75 metri, putîndu-se deplasa complet independent de orice legătură cu suprafața.

STIMAȚI TAȚI,
NU VĂ JENAȚI!...

Societatea modernă, care angajează femeia într-o măsură atît de largă în activități extragospodărești, impune — ca o compensație — participarea mai activă și, desigur, mai competentă a bărbaților la rezolvarea treburilor casnice, inclusiv creșterea copiilor. Pornind de la această premisă, maternitatea «Margate Hospital» din Kent (Marea Britanie) a organizat niște cursuri pentru tătici în care aceștia învață o seamă de lucruri de care nu trebuie de fel să se rușineze: cum se face baia pruncului, cum trebuie înfășat, pudrat etc. Practica se face, precum se vede în fotografia noastră, cu ajutorul unei păpuși.

de Teodor MAZILU

de Lucian RAICU

LA ÎNĂLȚIMEA GUVIZILOR

«Niciodată nu vai mai pune în scenă un Don Juan, pentru că niciodată nu vai mai putea avea o asemenea distribuție» (Nicolai Ghiurov, Gundula Janowitz, Teresa Zyl-Gara, Rolando Panerai—n.r.), a declarat Herbert von Karajan, dirijorul și regizorul operei lui Mozart la Festspielhaus din Salzburg. Iată și declarația unui cunoscut critic muzical despre același spectacol: «Am ieșit strivit, de parcă ar fi trecut peste mine un compresor».

La Teatrul Saville din Londra se joacă Lady be Good (Fii bună, doamnă!), o comedie muzicală care reinvie ritmurile și melodiile lui Gershwin scrise prin anii 1930. Aimi Macdonald și Lionel Blair sint protagoniștii acestui spectacol în care «bătrâna» muzică a lui Gershwin place mai mult decât viziunea regizorală modernă a lui Hugh Gildie.

Tinăra dansatoare Indriani (al cărei nume înseamnă Regina Cerului) i-a încântat pe newyorkezi. Ea a apărut în cadrul Festivalului Schaefer, interpretând vechi dansuri tradiționale, adăpostite atâtea secole în umbra templelor indiene.

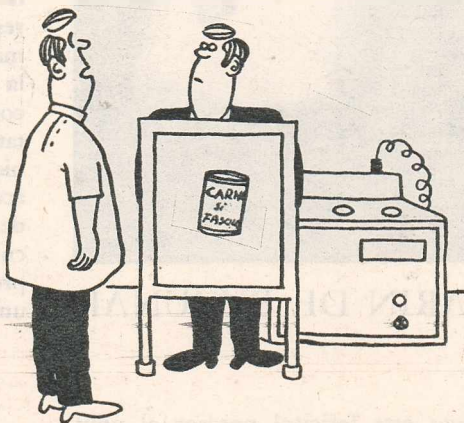
Dostoevski la Théâtre de Tertre din Paris, unde s-au prezentat «Noaptea alba» în versiunea scenică a lui André Nauleau. Spectacolul rămâne însă în urma operei literare. «Decorul lui Pierre Lada — un pod pe Neva — se aseamănă mult cu podul Caulaincourt, ceea ce ne face să ne gândim la universalitatea artei... scrie, nu fără umor, cronicarul de la Le Figaro littéraire. Imaginea noastră îl prezintă pe actorul Thierry Labey în «Noaptea alba».

Niciodată n-am crezut că guvizii, știucile, păstrăvii, nici măcar deliciosul somn, nici măcar superbul morun, nici chiar admirabilul și-n veci adoratul nisetru, pot ajunge criteriile după care un om ar putea fi supus judecății. N-am crezut niciodată că un pește — fie el banala știucă sau aristocraticul nisetru — poate recompensa activitatea unui om...

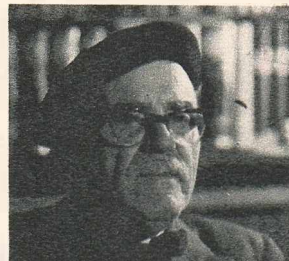
— Ai muncit, ți-ai făcut datoria, ți-ai iubit meseria și familia. N-ai mințit, n-ai furat, n-ai înșelat, ți-ai cîștigat plînea cu sudoarea frunții. Pentru toate acestea vei primi drept răsplată o ciorbă de pește.

Acest sentiment de infern l-am trăit în ziua de 9 august 1968 într-un frumos restaurant din localitatea climaterico-balneară Eforie-Nord. Acest sentiment l-am trăit cu atât mai acut cu cît nu sint de loc un gurmand și o porție de nisetru nu-mi schimbă viziunea asupra lumii. Am cunoscut în spital oameni care și cu câteva zile înainte de a muri își aminteau, recapitulînd, datele majore ale existenței, fripturile mîncate și vinurile sorbite. Am pătruns deci în infern cu ochii nevinovați ai unui copil. Ospătarul cu pricina te cîntărea dintr-o privire și dădea imediat sentința: «Ăsta merită pește. Ăsta merită știucă, ăsta merită nisetru». Mă uitam la cei care mîncau pește cu-n sentiment de profund respect. Cine știe ce descoperiri științifice grozave a făcut bărbatul care mîncă peștele cu atîta justificată poftă și mîndrie... Fără îndoială, cel căruia i s-a înmînat saramura de crap e autorul unei nemuritoare capodopere. Apoi, m-au năpădit remușcările. Poate că ospătarul are dreptate... Poate că ospătarul ăsta e chiar justiția implacabilă. Poate că n-am făcut tot ce puteam să fac, poate că nu sint demn de guvizii care sîrîie atît de picant în tîgiaia aia sacră...

Cu acest sentiment am părăsit restaurantul din Eforie-Nord, restaurant care m-a obligat să-mi cercetez necruțător întreaga viață... Cîndva, poate, mă voi ridica și eu la înălțimea amefitoare a sublimilor guvizi.

— Ar trebui să nu mai mîncăți carne cu fasole...

TUDOR ARGHEZI:

SCRIERI 18, 19 (PROZE)

Puterea de a detesta, extraordinară la Tudor Arghezi, violența înmărmuritoare a diatribelor sale se explică (dacă poate încăpea vreo rațională «explicație» în aceste zone de miracol pur) printr-o reprezentare ieșită din comun a absolutului și prin crisparea de a-l vedea atît de alterat, de degradat, la scara realității, a materiei. Atîta dezgust presupune într-adevăr trăirea cu o mare intensitate a ideii de perfecțiune umană și acceptarea, în forul interior, a posibilității ei, cu alte cuvinte a originii și condiției divine a făpturii noastre, raportarea continuă la un criteriu inflexibil, de o neînchipuită înălțime și elevație. Imaginea «absolutului», mereu prezentă în minte, dictează la Arghezi și atitudinea în fața artei, puținele sale preferințe autentice (în legătură cu o întinsă categorie de opere literare socotite, de cei mai mulți, remarcabile, scriitorul se arată foarte reținut) ea dictează și modul rezervat al comportării față de propriile scrieri, dezgustul de a vorbi vreodată despre sine ca «artist», absența oricărui orgoliu de «creator». Cînd Arghezi mărturisește în cuvîntul înainte al vol. 18, «Scrieri»: «Am dat multe foi deoparte, dar nu m-a lăsat slaba inimă să le leapăd chiar pe toate...», trebuie crezut că nu e la mijloc nici o mistificație, nici un artificiu al «modestiei», nici o comună disimulare, lăsînd să se bănuiască, așa cum se întîmplă de atîtea ori, cu totul altceva, de nu cumva contrariul însuși; sentimentul său lăuntric este al unui lucrător respectuos și uneori cucernic cu obiectul aplicației, al trudei sale. Cîte unii grăbesc concluzia că Arghezi nici nu ar fi decît un perfect «meșteșugar», cînd, în realitate, dimpotrivă, profesile de cre-dință artisanale, obișnuite la marele scriitor, sint mai tulburătoare, mai enigmatice în aerul lor de umilință și de evlavie decît un program bizuit în chip răsplat pe ideea de «geniu», de infatuată diferențiere.

Se mai vorbește și de o anume înlesnire a verbului arghezian, alt fel zis, de o facilitate a potrivirii cuvintelor, neglijîndu-se observația că această facilitate, în favoarea căreia toate aparențele se înverșunează să pledeze, este înfrîngerea prin uriașă încordare a unui obstacol, a unei ostilități, a unei rezistențe. Cuvintele au la fiecare dintre noi un curs parcă predeterminat, încît pînă la urmă nu vorbim noi înșine, ci înșeși aceste determinări, de aici cumplita banalitate a limbajului, care în mod automat atrage banalitatea la fel de cumplită a gândirii — sîrîșim prin a vorbi și a gîndi toți la fel, așa-numita «originalitate» fiind forma ceva mai subtilă a tautologiei. La Arghezi impresionează, dimpotrivă, lipsa facilității, îndrîjita căutare a libertății cuvîntului, frîngerea atracției obișnuite între cuvinte, a automatismelor lexicale, sintactice; numai pe această cale, la capătul unui ciudat tip de asceză, cuvintele reîncep să însemne ceva, să transmită o mișcare mai vie și chiar să o provoace. Ele îl provoacă mai întîi pe autorul lor, și există speranța că ar putea sîrîni și spiritul de obicei inert al celui căruia se adresează. Omul — scrie Arghezi — «se dă cu greu batut. Orice artist... trebuie să plece la drum cu încredințarea că în fiecare auditor, cititor sau spectator are un adversar...» Uriașa încordare trebuitoare înfrîngerii acestei naturale adversității, care inițial e în scriitorul însuși, în inerția și în automatismele sale și în pornirea lor de a gîndi și a face fraze în locul scriitorului, produce o dezintegrare de tip nuclear în sfera cuvintelor, eliberează marea lor forță latentă, restituindu-le capacitatea de a semnifica. De la natură — zice tot Arghezi — are o impermeabilitate, o rezistență față de tot ce-i nou pentru el, din ignoranță și din trăire monotonă, și datoria condeiului este să dizolve această sumbră impermeabilitate, scoțînd omul din starea lui «naturală», automată și vegetativă. Aplicația argheziană la nivelul cuvintelor nu e, cum se vede, una strict artisanală, ea implică o viziune ontologică și o metafizică. Înceșterea în lupta cu ele presupune, fără nici un concept, firește («intelectualitatea fără cadre raționale») e caracteristică, după G. Călinescu, scrisului arghezian, un element prometeic. Rezistența e atît de tenace, încît străpungerea ei degajă în act o cantitate de energie uriașă, la tensiunea ce se realizează astfel, cuvintele devin, practic, în stare de orice. La Arghezi cuvintele au simțuri și intelect, putere elementară de germinație și în același timp o intensă spiritualitate. Oricine poate decupa, aproape la întîmplare, două-trei fraze, spre a capta miracolul. Iată fantastica descripție a cartofului: «Gras pe dedesubt, cu cîte două burți și tot atîtea guși la bărbie și ceafă, cartoful modest și sufletesc trăiește concentrat în sine și respinge fanfaronada iconografică, imprumutată de la cocosi, tonurile flambante, publicitatea vanitoasă, ca un sobol ascuns de lumină și disprețuitor de opinia bună sau rea. Cartoful îi era simpatic pentru scepticismul cît și pentru misoginia lui de anahoret și scapet fără pic de barbă nicăieri, nici la gît, nici la subsuoară, neted ca un săpun și spălat ca un prunc doloan născut alaltăieri în copăie (...). La te uită la el ce fel de ochi are ticălosul, închiși ca niște burice. Pe acolo el vede tot dar nu spune nimic (...) Vezi, cartoful a eliminat beteala, dantela și tot ce bate la ochi, ca niște zădărnicii amăgitoare, cosmeticiuri, pudre și miresme. Se ține la textul inițial, la litera lui, cu înverșunare, ca un protestant».

Catedrala Sf. Sofia din capitala bulgară.

SOFIA COMORI DE ARTĂ

de Veronica PORUMBACU

Unui străin, Sofia nu își descoperă de la prima vedere tainele. Trebuie s-o vezi oamna, sub arama pădurilor risipite cu nepăsare de nabab, între cartiere, în urți ori, dimpotrivă, primăvara, cu toți gutuii și cireșii în floare, cu mireasma iliacului unanim revărsată peste oraș, ca să descoperi adevărata ei geografie, vegetală. Și trebuie să te oprești din preumbla-rea pe bulevarde, în piațeta pătrată, în-ghisă de zidurile unor clădiri relativ re-ente, să contempli o bisericuță străveche, nălțată prin secolul al XIV-lea pe niște uine romane abia azi dezvelite, ca să aci saltul în timp de la Sofia la Serdica și le la Serdica din nou la evul de glorie al elui de-al doilea imperiu. Iar dacă vrei să reții, din amalgamul urban neutru, con-urul unei bijuterii arhitecturale, atunci rebuie neapărat să poposești în preajma ever echilibrată Sfinte Sofia, a cărei zi-lire e legată de o veche și mișcătoare le-gendă de dragoste, fixată în memoria lite-ară recentă prin romanul unui adevărat victor de epocă, Stoian Zagorcinov. Le-genda zice că însăși fiica împăratului Con-stantin, Sofia, tulburată de înfățișarea plină de farmec a unui soldat păgîn din țarada imperială, s-ar fi retras în țirgul vulcanic spre a-l uita, cufundată în rugă-țiuni și mătănnii. Soarta a vrut însă ca, ugind de ispita ce îi ieșise în cale la Bizanț, să-l reîntîlnească pe ostașul bulgar pe străzile Serdicăi. Și să lupte și aici împotri-va propriilor ei simțăminte. Întru slava Dumnezeuului căruia îi sacrificase iubirea, ridicat fiica împăratului bizantin, ca-ronizată după moarte sub numele de înța Sofia, lăcașul care îi poartă numele.

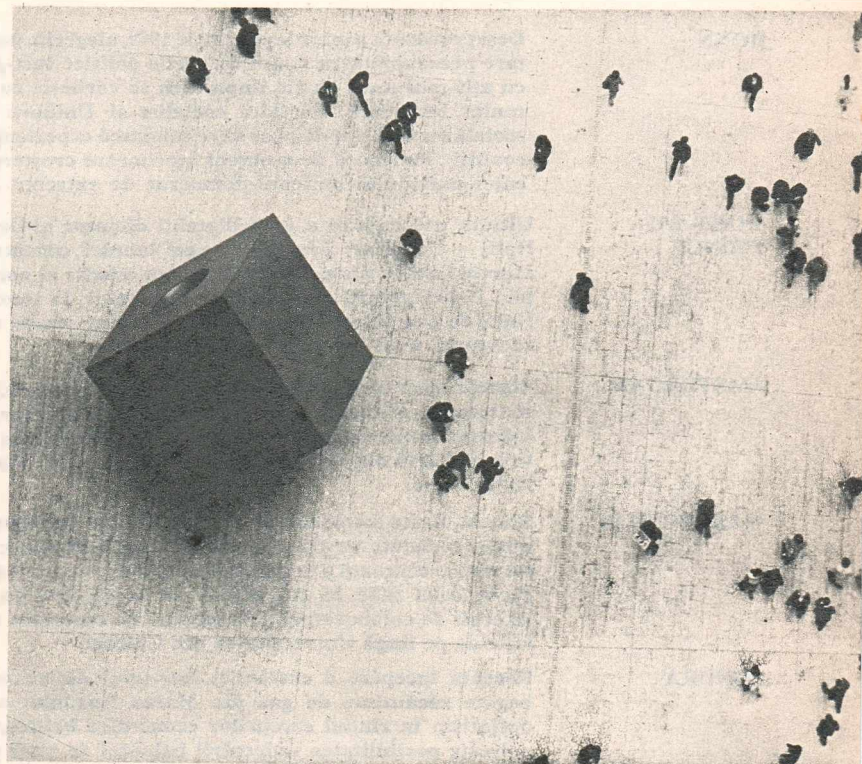
Sofia rezervă vizitatorului și o revela-ție artistică: Boiana. Privită de afară, din-tre cele două trunchiuri enorme de Se-quoia, plantate acum cîteva decenii în parc, lăcașul minuscul care numără nouă veacuri nu te lasă să bănuiești tot ceea ce se află înăuntrul său. Nici o frescă, nici un ornament exterior. Nimic altceva de-cît piatră și cărămidă, decît rozul ziduri-or, tivite sub streșină cu niște decora-tive în chip de ferestre, decît bolțile care se repetă ritmic și echilibrata gradație a zidurilor acoperite de opane. Absența po-ztoabelor se datorează însăși tragice istorii a Balcanilor. Mai tot ceea ce se zugră-vește în lăcașurile lor în timpul celor două mperii (primul înghițit de bizantini în 1018, al doilea cucerit de otomani în 1393) a fost distrus de aceștia din urmă. Sub ocupație, bisericile, abia tolerate, aveau să se ascunde privirii, îngropate pe jumă-tate în pămînt. În nici un caz ele nu și-ar fi putut afișa concepția despre pămînt și cer în fresce murale expuse vederii. În-ă-ntru însă, capitolele istoriei sacre se des-ășurau maiestuos pe ziduri. Și cînd se

intimpla ca pictorii lor să aibă nu numai îndeminare ci și har, atunci bisericile de-veneau sîpetul unor comori de artă care traversau veacurile. Și har a avut din bel-șug zugravul care s-a prezentat în secolul al XIII-lea în fața ctitorilor Boianei, cneazul Caloian și soția sa Deislava, drept meșterul Ilia din Tirnovo. Pensulele străi-nului de melegurile sofote au dat chip și culoare împăratului vremii, Constan-tin, și sfinților părinți întru slava cărora i-au slujit de model țărani din jurul vechii Serdice. Zugrăviți în mărime naturală, ei intrau în scenele biblice, populate pînă atunci numai de figuri hieratice, cu o nai-vitate și naturalitate surprinzătoare a miș-cărilor. Mina binecuvîntată a lui Ilia a conturat aici chipul celui copil vioi și ager care uimea înțelepții din templu cu două milenii în urmă: printre aceștia din urmă se pare că s-a portretizat discret și auto-rul însuși, în opera căruia Cina cea de taină se oficia pentru prima oară în jurul unei mese tărănești rotunde (sofra!), cu picioare scurte, pe care așteptau să fie imbucate ceapa și usturoiul, ca la prin-zurile frugale ale truditorilor din regiune. După cum tot el a nemurit cuplul ctitori-lor la un mod neobișnuit pentru vremea sa, dezbrăcat de atribuțiile hieratice. Le-genda adaugă însă că în severul cneaz Caloian s-ar fi trezit o nemărturisită gelo-zie pe blînda sa soție și mai ales pe chipul din frescă radiind bunătațe de care se îndrăgostise zugravul... Primele portrete, realiste pînă și în amănunțimea veșmînte-lor de epocă, au deci la origine o poveste romantică, bogat foșnitoare, precum odăi-dile de demult cu fire de aur sclipind în țesătură. Nu știu dacă suavul sentiment al meșterului va fi fost vreodată mărturi-sit altcuiva decît vopselelor sale. Lovitura de teatru în existența lui la curtea feudală s-a produs însă atunci cînd în fața lui Calo-ian s-a prezentat însuși dascălul din Tir-novo. De la el s-a aflat că discipolul uce-nicea încă la plecarea din capitala imperiu-lui Asăneștilor în școala maestrului, prea canonică pentru ochiul tînăr, iubitor mai curînd al creaturilor lumii decît al creatu-rului ei. Numai că, în loc de afurisirea celui care își arogase titlul de meșter, înainte de a-i fi fost oficial conferit, s-a petrecut în fața cneazului una dintre acele intîm-plări despre care se pomenește, poate, o dată la cîteva secole: dascălul s-a înclinat în fața discipolului, recunoscîndu-i și ha-rul, și dreptul de a fi un meșter între meș-teri...

De la Boiana la poalele Vitoșei sînt cîți-va pași. Pe drumul în pantă blindă care te suie pe patronul montan al capitalei bulgare ai în față orașul nou: un cartier de blocuri lame și mai departe, cîte alte margini de urbe, coșurile industriei.

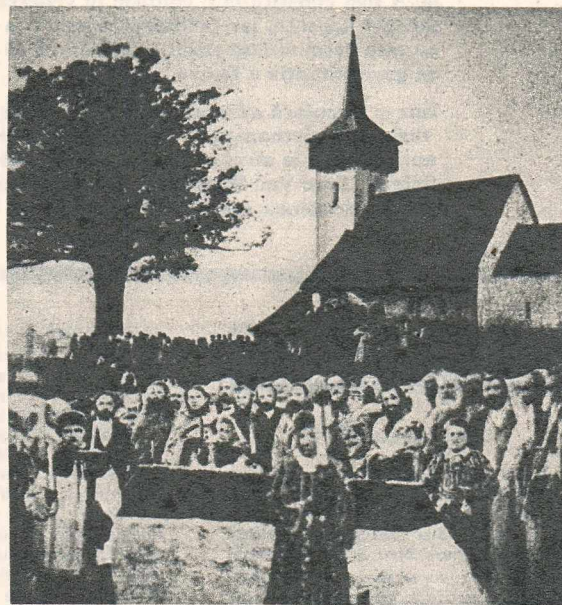

varietăți

CINE SÎNT EI?

Nici albine, nici păsări, nici lăcuste... Sînt oameni, pașnici locuitori ai unui cartier newyorkez, vîzîndu-și de drum fără să ia în seamă strania sculptură a japone-zului Isamu Noguchi, așezată în mijlocul pieței și pe-lingă care trecătorii par niște pigmei.

LA MOARTEA EROULUI

La 10 septembrie se împlinesc 96 de ani de la moartea revoluționarului democrat român Avram Iancu (1824-1872), «Craiu munților», cum a fost denumit de oștenii țărani pe care i-a condus în luptă. Fotografia noastră a fost luată în ziua de 13 septembrie 1872, în fața bisericii din Tebea, în timpul slujbei de înmormîntare a eroului, la care au luat parte: *tot Zarandul, tovarășii săi de arme, prefectii și tribunii de odinioară* — după cum ne spun zia-rele timpului. Această fotografie a fost reproducă în sute de exemplare și mai este păstrată încă și astăzi în casele unora dintre țărani din satele Munților Apuseni.

În fotografie, în stînga: Gorunul lui Horia, sub care se află mormîntul lui Avram Iancu.

BONN

Deși prevăzute pentru septembrie 1969, alegerile parlamentare preocupă de pe acum cercurile politice vest-germane cu atât mai mult cu cât, după cum se vorbește cu tot mai multă insistență, Partidul socialist și Uniunea creștin-socială nu mai sînt dispuse să rennoiască experiența «Marii coaliții». Provoacă de asemeni îngrijorare creșterea influenței partidului național-democrat de extremă dreaptă

PORT-AU-PRINCE

Ultima preocupare a președintelui dictator al Republicii Haiti — Duvalier: pregătirea unei lucrări consacrate lui Martin Luther King și intitulată: «Un martir al nonviolentei». Prilej pentru cunoșcătorii regimului de teroare din Haiti de a se întreba cu maliciozitate: sînt semne ale unei convertiri a lui Duvalier la nonviolenta?...

AMSTERDAM

Marele trust olandez Unilever, cunoscut îndeosebi pentru margarina și detergenții pe care le exportă aproape în întreaga lume, se lansează acum și în producția de cosmetice: 160 articole urmează să fie puse pe piață sub marca Dura Gloss.

WASHINGTON

Statele Unite urmează să se transforme cu repeziune într-o societate de tip apartheid, bazată pe concentrarea tot mai accentuată a populației de culoare în orașe și retragerea celei albe în suburbii — se arată într-un raport alcătuit de laboratorii ai Centrului de cercetare a populației de pe lângă Universitatea din Chicago.

LONDRA

Recenta începere a extracției într-unul dintre cele mai bogate zăcăminte de gaz din Marea Nordului a stîrnit optimism în rîndul cercurilor economice britanice în ce privește posibilitatea redresării balanței de plăți pe baza unei viitoare reduceri a importurilor de gaze din Algeria și de petrol din Orientul Mijlociu.

JOHANNESBURG

Observatorii din capitala Republicii Sud-Africane consideră «Operațiunea Sibasa», manevrele desfășurate recent în nordul Transvaalului la care au luat parte 5 000 militari, 700 vehicule și mai multe unități aviatice, în special de elicoptere, ca o expresie a unei «sfinte alianțe» a conducătorilor rasiști din Republica Sud-Africană cu cei din Rhodesia, îndreptată împotriva mișcării negrilor din aceste țări pentru înlăturarea rînduieilor rasiste.

MADRID

Poluarea aerului a devenit o gravă plagă a capitalei spaniole. A fost constituită o comisie în vederea preconizării de măsuri urgente, iar primarul orașului a declarat că deși nu este deocamdată cazul ca locuitorii să circule cu măști de gaze, situația e foarte serioasă.

SAIGON

Într-o circulară adresată autorităților de pe întregul teritoriu sud-vietnamez cu prilejul înființării unor comitete anticorupție la nivel central și local, șeful guvernului de la Saigon, Tran Van Huong, subliniază: «Corupția s-a dezvoltat în asemenea măsură, încît poate să distrugă totul...»

CRONICA DE TREI SECADE

Culoarea pîinii

Cotidianul elvețian «Blick» a anunțat că specialiștii olandezi au pus la punct un procedeu foarte bun pentru colorarea pîinii. S-ar putea ca în viitor pîinea să fie mov, bleu, gălbuie, violetă, poate chiar cucurbitacee. De ce? Pentru a stimula apetitul consumatorilor mondiali. Mof! Dacă există o idee inutilă pe lumea asta — alta nu poate fi decît schimbarea culorii la pîine. Numai cu așa ceva nu trebuie să-și bată capul consumatorii mondiali. Pîinea să rămînă albă, neagră, intermediară — mai multe nuanțe nu sînt necesare în acest domeniu sfînt; nimeni, nici zburătorii pe farfurii zburătoare, nu va imputa oamenilor «schematismul» în panificație. În cu totul și cu totul alte domenii sînt necesare schimbările și nuanțele, dacă e vorba de apetitul consumatorilor mondiali. Pîinea s-o lăsăm în pace.

Pe cenotaful Hiroshimei

Sînt controversate privitoare la număr exact al victimelor de la Hiroshima. Oficial se sustine că au dispărut atunci 62 524 de oameni: cifra e contestată și

se înaintează o alta care ar ajunge la 200 000 de victime. Oricum, primarul Hiroshimei a depus pe cenotaful celebru din oraș o nouă listă cu numele a 212 persoane decedate în 1967 ca urmare a radiațiilor din urmă cu 23 de ani. E de observat că în ciuda diferențelor dintre cifrele controversate, victimele au totuși un număr al lor și în orice caz un nume. În mai toate măcelurile — mari și mici, colective și, Doamne iartă-mă, mai individuale — se ajunge la o evaluare a victimelor. S-a ajuns în lume la cîmîtirea foarte întinse în care pe blocuri enorme de piatră, dăltuitori în piatră scriu și tot scriu nume de morți; sînt morminte colective cu inscripții individuale. Dar ați citit vreodată cifra cit de cit exactă a călăilor în măceluri? În afara citorva oameni politici bănuieți de paranoia, a reținut vreodată Larousse-ul vreun nume de călău «logic»? Victimele au număr — călăii, nu. Victimele — din rudă în rudă, din prieten în prieten, din amintire în amintire, din mormînt în mormînt — își găsesc pînă la urmă numele răcit. Călăii și-l pierd și nimeni nu-l mai poate găsi. Rudele lor îl tac, prietenii nu vor să mai știe de ei, amintirile îl răcăcesc definitiv. Nu mai rămîne din el decît Călăul, dar nici un dicționar civilizată nu-l trece la substantivele proprii, deși e scris cu literă mare. E una dintre răz-bunările victimelor.

Radu COSAȘU

LAUSANNE

ROMÂNIA, OASPETE DE ONOARE

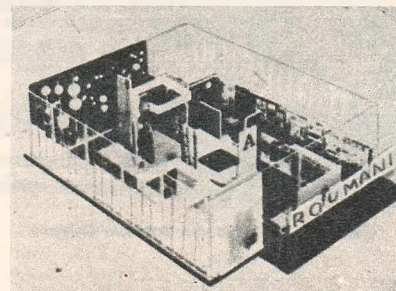
Correspondență specială de la Sanda CRISTIAN

Între 7 și 22 septembrie România va participa ca oaspete de onoare la unul dintre cele mai importante tîrguri de mostre din Elveția: «Comptoir Suisse».

De 49 de ani, orașul Lausanne găzduiește în fiecare toamnă acest mare tîrg internațional de talie europeană, chiar mondială. Vastul palat Beaulieu, dominînd de la înălțime lacul Léman, se pregătește să primească cele peste 2 000 de firme elvețiene care participă la această manifestare. Spațiul de expunere — 137 000 mp — este împărțit în zeci de sectoare și pavilioane.

A devenit o veche tradiție a acestui tîrg ca în fiecare an să invite, alături de firmele elvețiene, și 1—2 țări străine care participă cu titlul de «oaspete de onoare». Anul acesta invitata lui «Comptoir Suisse» este România. Presa elvețiană a salutat cu multă căldură, încă din lunile trecute, știrea că România va participa la acest tîrg tradițional, vizitat în fiecare an de circa un milion și jumătate de persoane, dintre care foarte mulți străini.

Încă din primăvara acestui an arhitecți și specialiști români au pregătit, cu amănunțime, pavilionul românesc în cadrul căruiu va fi prezentată o gamă foarte variată de mărfuri din toate sectoarele eco-

Macheta pavilionului.

nomice: de la produsele industriei constructoare de mașini, de aparataj electric tehnice, motoare electrice, microscop M.C.1 pentru munca de cercetare și instrumente de precizie, pînă la mobilă, încălzire, mince, confecții etc. Obiecte de artă clasică vor aduce o notă specific românească. Pentru oaspeții săi, pavilionul țării noastre va organiza programe de filme documentare și turistice; va fi deschisă, de asemenea, o expoziție de artă plastică, precum și un restaurant specific românesc, și vor avea loc concerte de muzică populară.

BUDAPESTA

THALIA LA DRUM

Correspondență specială de la Stefi BAKSA SOOS

Teatrul «Thalia» a devenit în ultimul deceniu, sub conducerea directorului său Emil Keres și a regizorului șef Karoly Kazimir, un ansamblu în adevăratul sens al cuvîntului, un teatru cu profil propriu, care se bucură azi de un binemeritat prestigiu.

În prima jumătate a lunii* septembrie, «Thalia» va face un turneu în România. În repertoriul ce va fi prezentat la București sînt înscrise două piese de succes: «Csibe» de Moricz Zsigmond și «Familia Toth» de Istvan Örkény.

Moricz Zsigmond este unul dintre cei mai mari romancieri maghiari; în piesele lui sînt caracterizate relațiile sociale existente în Ungaria la începutul secolului nostru.

Cît despre «Familia Toth», piesa lui Istvan Örkény — poet, dramaturg și scriitor al zilelor noastre — ea a suscitat la Budapesta un viu interes. Nu numai datorită mesajului dramei, a stilului dramaturgului care degajă o ironie ascunsă și un adîm unanimitate, dar și pentru spectacol în ansamblul său. În rolul «oaspetelui» familiei Toth — Somogyvari Rudolf.

SOPOT

COMPETIȚIA A VIII-A

Correspondență specială de la Tadeusz KRASINSKI

La cea de-a opta ediție a sa, Festivalul și concursul internațional de muzică ușoară de la Sopot a întrunit un număr mare de reale talente care au interpretat la rîndul lor multe lucrări muzicale de certă valoare. Printre reprezentanții celor 34 de țări participante, s-a prezentat la start și o voce binecunoscută în Polonia — aceea a Margaretei Pislaru.

Festivalul s-a desfășurat într-un cadru pitoresc, în pădurea Sopotului. La pupitrul — Henryk Debicha. Regia — Jerzy Gruza.

În prima parte a festivalului, fiecare concurent a interpretat, la liberă alegere și hors concours, cîte un cîntec.

Juriul a acordat apoi premiile pentru creație muzicală participanților la întrecerea

intitulată «Cîntecul nu are frontiere». «Ziu discului» a numărat printre concurenții câteva nume cunoscute — Aurelian Andreescu reprimind un frumos succes la piesa «Prima zăpadă» de Constantin Drăghici, textul tradus în limba engleză de Catinca Ralea. Momentul culminant al competiției muzicale l-a constituit acordarea premiilor pentru interpretarea Locul întâi a revenit Italiei, datorită cîntăreței Annarita Spinaci. A doua clasă a fost Anita Traversi (Elveția). Juriul a acordat premiul III Margaretei Pislaru care a interpretat în proprie traducere cîntecul «Viva Maria» al compozitorului polonez Ryszard Sielicki, după filmul cu același nume. Interpreta română a avut drept

COMENTARIU

Nixon-Humphrey

de Silviu BRUCAN

Competiția electorală americană pentru Casa Albă va avea deci în noiembrie 1968 configurația pe care observatorii o socoteau a fi cea mai nefericită pentru destinele Statelor Unite. Din partea republicanilor — Richard Nixon, din partea democraților — Hubert Humphrey. În ce privește secunzii care vor completa «tichetub», ambii candidați la președinție și-au desemnat colaboratorii potrivit vechiului și încercatului criteriu politic de a nu străluci cu nimic mai tare decât ei, chiar dacă pentru a atinge acest țel a fost nevoie să recurgă la oameni practic necunoscuți în afara familiei lor politice.

Decizia convențiilor celor două partide politice americane de a desemna pe Nixon și Humphrey drept candidați constituie o victorie a mașinăriei politice, a aparatului de partid, a politicienilor de profesie. Toate celelalte rațiuni politice și electorale, inclusiv aceea care are de regulă prioritate într-o asemenea împrejurare, adică a persoanei care are cele mai mari șanse de a câștiga alegerile, au fost subordonate presiunii aparatelor politice. Aparatul republican, prin excelență conservator, a dorit un candidat pe care să-l simtă ca fiind «al său» — și Nixon a fost omul potrivit. Refuzul lui Rockefeller de a sprijini candidatura lui Goldwater în 1964, pentru care oamenii de partid nu l-au iertat până astăzi, precum și acrobațiile politice la care a recurs Rockefeller pentru a-și construi o « imagine liberală » l-au făcut suspect și străin bătrinelor cumetre republicane.

Humphrey s-a bizuit și el pe ceea ce este vechi, anchilozat, în aparatul partidului democrat, atât ca mentalitate cât și ca metode. Ca mentalitate, elementul cel mai caracteristic este demagogia și nimeni nu se îndoieste că, până în ziua alegerilor, Humphrey se va dovedi din nou un maestru al ei. Ca metode, el a știut să folosească din plin toate acele arme — unele masive, altele subtile — care se găsesc în rastele omului aflat la putere, pentru a obține « loialitatea » delegaților la convenție. Cu sprijinul viguros al Administrației Johnson, din care face parte,

el a reușit de la primul scrutin. Oricum, convenția partidului democrat a marcat profunzimea diviziunii din rindurile sale în ce privește poziția față de războiul din Vietnam, poziție care începe să devină criteriu de orientare față de marile probleme ale Americii în general. Tendința spre insurecție în relațiile dintre negri și albi, decalajul dintre generații, creșterea dramatică a criminalității — iată cum definește Walter Lippmann aceste probleme majore a căror rezolvare este de neconceput atâta timp cât durează războiul. Veteranul presei americane numește războiul « o gigantică diversiune de la problemele noastre ». El subapreciază însă prioritatea pe care o mare putere o acordă intereselor ei strategice, în raport cu orice alte probleme, atunci când socotește că aceste interese sînt puse în joc.

Campania electorală din lunile următoare nu va constitui o confruntare de poziții programatice, pentru bunul și simplul motiv că cei doi candidați nu au concepții prea diferite în nici una dintre problemele majore ale Americii. Faptul că și unul și altul se vor strădui să-și nuanțeze vederile și să le formuleze de o manieră proprie nu schimbă această caracteristică fundamentală a actualelor alegeri. În problemele politicii externe asistăm de fapt la reluarea tradiției bipartizane, formată în perioada postbelică, și care reflecta acordul tacit al candidaților de a nu se ciocni în privința bazelor politicii americane. De regulă, bipartizanismul este camuflat în dosul unor violențe verbale și al unor atacuri virulente cu caracter personal.

Rămîne de văzut cum se vor exprima puternicele curente de opinie care s-au conturat în ultimii ani în societatea americană și care sînt, desigur, frustrate prin decizia celor două convenții. Tineretul și universitățile americane resimt în mod cel mai dureros alegerea făcută.

Persistența celui de-al treilea candidat, Wallace, care participă la campania electorală de pe o platformă rasistă, poate de asemenea complica desfășurarea tradițională a campaniei și socotelile experților și strategilor electorali.

ivali pe Kalinka (Belgia), Peter Horton (Austria), Gaby Novak (Iugoslavia), Jean Claude Annoux (Franța), Patricia (Olanda), Salomé (Spania).

Succesul de public pe care l-a obținut Margareta Pislaru la Sopot a situat-o, atât ca număr de voturi cât și ca punctaj, mediat după câștigătoarea « Premiului publicului »: Miki Nakasone (Japonia). Așa se explică de altfel faptul că, încă în timpul estivalului, interpreta română a fost solistă pentru înregistrări la radio Lugano (Elveția) și la televiziunea japoneză. Totdată Margareta Pislaru a primit invitații din partea unor posturi de TV și festivaluri de muzică ușoară.

Premiile pentru creație au revenit în ordine unor compozitori din Polonia, Canada și Luxemburg. Printre invitații și participanții hors concours au figurat Nancy Holloway, Jean Claude Pascal, Cristian St. Peters și alții.

RĂNILE BIAFREI

Un orașel biafrez cu 10 000 de locuitori. Numele său n-avea rezonanțele locurilor celebre: Ypot Ekpene. Dar ieșirea din anonimat s-a produs într-un mod tragic: jumătate din locuitorii acestei așezări au fost decimați de foamete. Un ziarist apusean relatează îngrozit: « Morții zăceau pe pământ cu sutele. Imaginea ca și miasele erau insuportabile. Simțeam că nu mai pot să rezist ». Inceput ca un banal conflict local, războiul din Biafra a luat proporțiile unei tragedii în fața căreia umanitatea nu poate rămîne insensibilă. Războiul acesta « fără fronturi » a provocat înspăimîntătoare pierderi de vieți omenești (se dădea drept probabilă cifra de 150 000 oameni, dar mulți înclină să o considere mult inferioară realității) și o migrație a populației cu consecințe din cele mai grave. Tribul lbo încearcă să se salveze de exterminare dar teritoriul în care se poate refugia este din ce în

ce mai redus. Biafra, în întregime încercuită, nu mai înseamnă mai mult de 100 km în lung și în lat. Iar fiecare zi care trece, micșorează și mai mult acest teritoriu. Coloane întregi de oameni ce și-au pierdut orice speranță înaintază pe o șosea transformată în cimitir.

Se discută despre « coridorul carității », se scriu patriotice reportaje sau se organizează colecte, dar războiul continuă nimicitor. La Addis Abeba negocierile se desfășoară în ritm de melc și, în timp ce cele două părți își afirmă și își reafirmă intransigența, numărul victimelor crește. « Nu ne vom da învinși » — spune Ojukwu — iar Lagosul nu se grăbește să pună capăt unui război care, sub aspect militar, îi este favorabil. Intransigența aceasta este alimentată și de armele pe care cele două părți în conflict le primesc din partea unor puteri.

Rănilor Biaferei nu pot fi vindecate doar prin ajutoarele străinătății. Sînt răni față de care medicamentele se dovedesc neputincioase. Numai rațiunea tuturor celor în cauză va putea elimina o vrăjmășie creată artificial, va putea readuce liniștea pe un pământ însingurat.

M. RAMURĂ

în cadrul unei ceremonii tradiționale. În localitatea Olympia din Grecia a avut loc aprinderea flăcării olimpice care și-a început drumul spre Mexic.

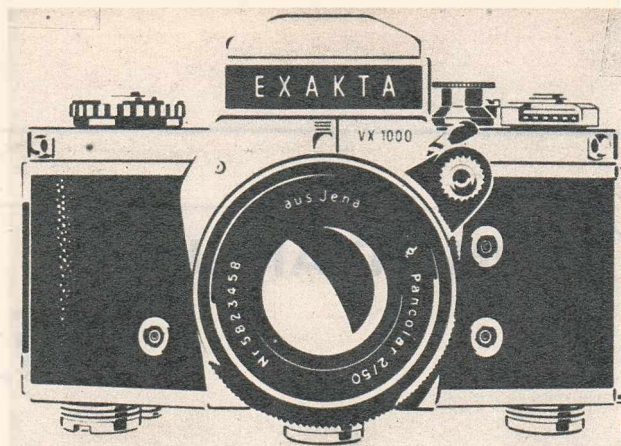
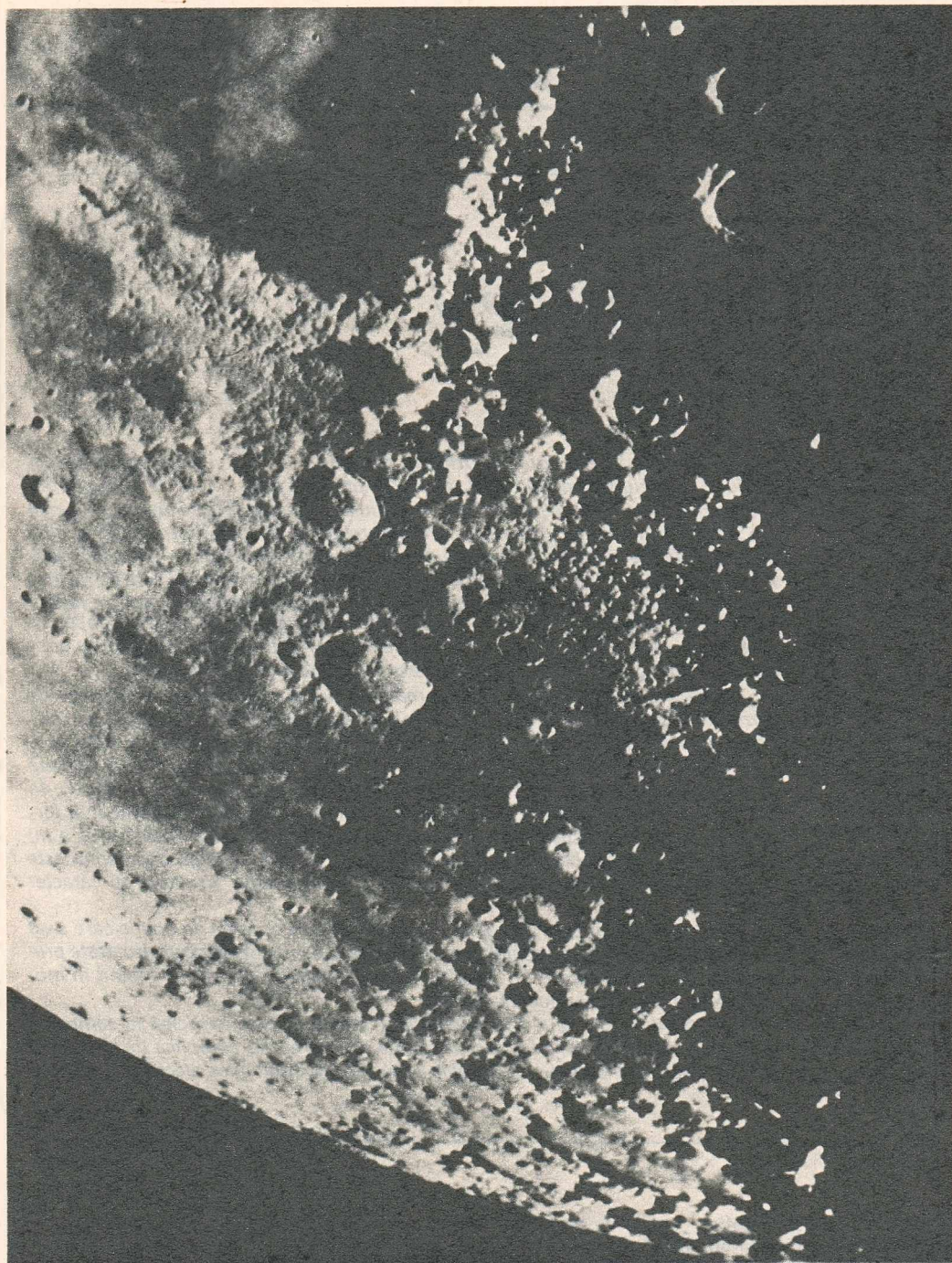

COMPUTER

- Inceput de la 1 iulie și pînă la sfîrșitul anului efectivele aviației militare americane ce operează în Vietnam au la dispoziție produse chimice toxice în valoare de 70,8 milioane dolari (cu 50% mai mult ca în 1967) pentru a fi răspîndite pe teritoriul vietnamez.
- 100 000 tone de cafea au fost arse sau scufundate în ultimele luni în Coasta de Fildeș, pentru a se contribui astfel la reducerea stocurilor mondiale de cafea, reducere inclusă în obiectivele recent înnoitului acord internațional asupra cafelei.
- A fost făcut cunoscut bilanțul producției carbonifere mondiale pe 1967: 1 765 milioane tone (cu 0,3% mai mult față de anul precedent). În contrast cu această creștere se află producția din țările Pieței

comune, unde extracția a scăzut cu 9,6%.

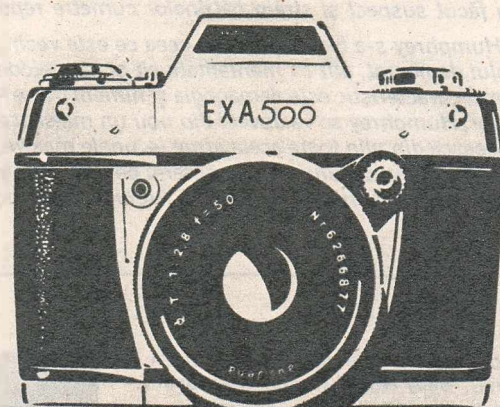
- Volumul global al transporturilor efectuate de « Aeroflot » (compania de aviație civilă a U.R.S.S.) reprezintă un sfert din volumul global al transporturilor aviatice civile din întreaga lume.
- În 5 ani, producția de petrol a Turciei a crescut de 4 ori. De la 600 000 tone în 1962 ea s-a ridicat, în 1967, la 2,4 milioane tone. Specialiștii apreciază în prezent rezervele existente în țară la cel puțin 250 milioane tone.
- Profiturile marilor corporații americane de pe urma comenziilor militare se ridică anual la 4,5 miliarde dolari — a declarat recent în fața unui subcomitet pentru alocării al Camerei reprezentanților, H.G. Rickover.

EXAKTA

VX 1000

EXA 500

Mai departe decît ochiul omenesc

pătrund obiectivele celor două tipuri de aparate fotografice perfecționate cu vizare prin oglindă (Spiegelreflex) pentru film îngust 24 x 36 mm (Film-Leica), EXAKTA VX 1 000 și EXA 500. Fiecare din ele poate fi combinat în modul cel mai simplu cu aparate optice de observare, permițând fotografierea a tot ceea ce rămîne invizibil pentru ochi. Ambele aparate de fotografiat le puteți folosi nu numai ca amator ci și în munca profesională. Calitățile multilaterale ale sistemului original EXAKTA-DRESDA se bucură de peste trei decenii de apreciere unanimă, diapazonul lui se întinde de la cea mai simplă imagine pentru albumul cu amintiri pînă la instantaneul unui eveniment sportiv palpitant sau cea mai complicată imagine de documentare științifică. O dată cu aparatul, vă puteți procura toate obiectivele și accesorii de care aveți nevoie.

Avantaje comune: obiective intersanjabile cu distanța focală de la 20 mm la 1 000 mm (pînă la 30 m/m cu diafragmă automată). Lentila Fresnell cu vizor-telemetru tip microraster. Armare rapidă. Manetă de derulare. Oglindă mobilă. Se poate adapta la orice temă fotografică prin numeroase accesorii.

EXAKTA VX 1 000, 24 mm x 36 mm: vizor intersanjabil, obturator-perdea de la 12 sec la 1/1 000 sec., pozițiile T și B, autodeclanșator, 3 posibilități de conectare pentru bliț
EXA 500, 24 mm x 36 mm: vizor prismatic. Obturator-perdea 1/2 sec. la 1/500 sec., pozițiile T și B, conector universal pentru blițuri.

Pentru informații mai amănunțite vă rugăm să scrieți la adresa:
Exakta-Werbung, 8 München, Postfach (Căsuța poștală) 900 321.

IHAGEE KAMERAWERK AG in Verwaltung 8.016 DRESDEN.

carte

● Din entuziasta dar lucida prefață semnată de Radu Popescu la romanul **Jocul cu moartea**, reapărut în colecția Biblioteca pentru toți, transcriem: «Trecerea romanului **Jocul cu moartea** în colecția «Biblioteca pentru toți» — cea mai cuprinzătoare și mai populară colecție literară dintre cele fac să apară editurile noastre — consacrată nu numai o largă, unanimă apreciere a publicului românesc, ci și o excepțională carieră internațională: în cei circa șase ani de când a apărut, acest roman al lui Zaharia Stancu, ca și altele, mai vechi sau mai noi decât el, a fost tradus în vreo zece limbi de către edituri prestigioase, înregistrând succese de public și de critică pe care le vedem răsfrângându-se asupra întregii literaturii române contemporane».

● Anton Buzoianu: **Subcontinentul Brazilia**. Rod al unor mai îndelungate și directe observații la fața locului, autorul ne oferă în această carte o analiză complexă a realității braziliene, brăzdată de atâtea uluitoare contraste. De menționat și prezența sugestivă a aspectului îmbibat de culoare locală și inedit pitoresc, specific țărilor latino-americane (Editura politică).

● Spre bucuria cititorilor a reapărut în vitrinele librărilor un stoc de exemplare din cele două volume de nuvele — **La «Grandiflora» și Noaptea focurilor** — de Gib. Mihăescu, editate în 1967. Prefață de Nicolae Manolescu (colecția B.P.T.).

● În dimineața zilei de 1 februarie 1945 cădea răpus de gloanțele hitleriste, în bătălia pentru orașul Brezno — Cehoslovacia — poetul Ion Șugariu (n. 1914), autorul a trei cărți de poezie: **Trecere prin alba poartă, Paradiul peregrinilor, Țara de foc**. Prin publicarea unei cărți sub titlul **Carnetele unui poet căzut în război**, care cuprinde un emoționant jurnal de front și selecțiuni din versurile poetului, scriitorul Laurențiu Fulga, îngrijitorul ediției, face un gest pios și de meritată reactualizare. În paginile cărții întâlnim de asemeni, pe lângă Ultima laudă de Laurențiu Fulga, și în amintirea poetului de Mihai Beniuc, precum și în memoria de Emil Giurgiuca, toate vibrante cuvinte împotriva amintirii acestuia sensibil poet al cărui har i-a fost prea de timpuriu curmat (Editura militară).

● Poetului, publicistului și editorului revistei de avangardă Meridian, în paginile cărții și-au găsit gazdă Victor Brauner, Sașa Pană, Gelu Naum, Victor Ionescu, Eugen Ionescu..., lui Tiberiu Iliescu i-a apărut de curând o carte: **La cocoșul spânzurat**. Cartea, al cărei sumar cuprinde o bună parte din publicistica scriitorului, cucerește prin vioiciunea și mobilitatea unor gânduri comunicate cu promptitudine și alert. În loc de prefață: Ștefan Roll (Editura pentru literatură).

● Camil Baci se dovedește și prin recenta sa carte **Grădina zeilor** un scriitor care abordează cu abilitate, inteligență și talent genul științifico-fantastic. Totodată ne exprimăm și regretul că în sfera atenției criticii noastre literare nu intră și creațiile de asemenea factură (Editura tineretului).

● Peste puțină vreme, când curiozitatea cercurilor sportive se va concentra asupra Jocurilor Olimpice de la Ciudad de Mexico, mica enciclopedie olimpică întocmită de Victor Bănculescu își va dovedi utilitatea. Lucrarea, intitulată «Mexico '68 — breviar olimpic» (Ed. C.N.E.F.S.), sintetizează tot ceea ce trebuie să știm înaintea confruntărilor olimpice din capitala Mexicului.

● Scriitorul englez Graham Greene e prezent în librăriile noastre cu romanul **Un caz de mutilare**. Traducere, prefață și tabel cronologic de Petre Solomon (B.P.T.).

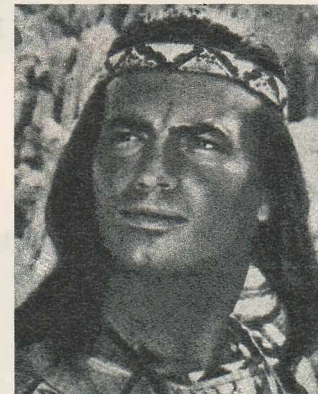
cinema

● **Vin cicliștii**. O producție a Studioului București. Încă o comedie anemică de tor vine să se adauge multelor noastre dezamăgiri din ultimul timp. O intrigă de circumstanță, un comentariu ce vehiculează fraze de un umor îndoielnic, o echipă de actori buni, obligați să facă față cum știu unor personaje care se clatină la cea mai mică adiere. Scenariul: Alexandru Struțeanu și Em. Valeriu. Regia: Aurel Miheles. Imaginea: Ștefan Horvath. Interpreți: Mircea Albulescu, Ștefan Tapalagă, Dem. Rădulescu, Ștefan Bănică, Nicu Constantin, Ana Szeles, Vasilica Tastaman, Stela Popescu.

Ana Szeles

● **Winnetou** (seria a III-a). Inepuzabila mină de aur pentru cinești, Karl May este transpus la nesfârșit pe ecran. Nimic nu s-a schimbat de la o serie la alta. Aceași uscăciune în felul de a vedea și de a transfera aventura pe ecran. Regia: Harald Reinl. În distribuție: Pierre Brice, Lex Barker, Rik Battaglia, Sophie Hardy.

Pierre Brice

● **Rebus miraculos**. Un frumos film cehoslovac pentru copii. O fantastică declanșată după legile basmului

dar plantată într-un decor modern. Regia: Vaclav Taborsky. În distribuție: Jan Vostreil, Josef Koza, Hana Ruzickova.

● Vă recomandăm să nu ocoliți cinematograful Timpuri noi. Veți vedea acolo următoarele documentare:

Timpul Brăilei de Virgil Calotescu, **Călușarii** de Paula Popescu-Doreanu, **Noi unde ne jucăm?**, film anchetă realizat de Florica Holban, **Performanțele mișcării** de C. Budișteanu.

disc

● Recentă (oarecum) apariție pe firmamentul muzicii ușoare românești, compozitorul **Constantin Alexandru** dacă nu impune prin sonoritatea numelui, impune prin sonoritatea originală, inspirată, a cîntecelor sale. Faptul că soliști reputați (Margareta Pîslaru, Ilina Cerbacev, Doina Badea, Anca Agemolu și Aurelian Andreescu) își aduc o contribuție mai mult decît valoroasă, arată clar că tânărul compozitor și șef de orchestră se bucură de prețuirea lor (45—EDC—973).

● În emisiunile radiofonice sau la televiziune, formația vocală **Trio Caban** este adesea prezentă. Voci tinere, calde, bărbătești, pline de elan și muzicalitate, care adeseori au contribuit la impunerea unor melodii în aranjamente personale, extrem de inspirate. Cele patru piese de pe discul EDC—977: «Remain» (Rămii), «Sweet Lies» (Dulci minciuni), «Quando tu no estas» (Cînd tu nu ești) și «Every Day» (În fiecare zi) demonstrează calitățile reale ale celor trei componenți ai formației amintite.

● Apreciatul cow-boy... **Willy Don** vine din nou să-și invitească pe platoul electrofoanelor debordantă lui vitalitate muzicală (45—EDC—976).

● Fără să încercăm a subaprecia valoarea discului de mai sus, întrebăm totuși «Electreordul» de ce nu-i posibil să punem la îndemina amatorilor, destul de mulți, versiuni în interpretări autentice, originale, nu numai de cîntece de cow-boy, dar și de «folksongs» de tipul celor interpretate de Hugues Aufray sau de Bob Dylan?

plastică

● **Benone Șuvăială** — pictură. Un pictor care se află la prima sa expoziție personală. Florile și fructele domină mai cu seamă tematica lucrărilor. Ele se nasc, prind formă și chiar relief din culoare, într-o atmosferă cromatică mai totdeauna pură, care le dă pregnanță. Din succesiunea unor game laborioase, evidențiate prin tenta plată a culorilor, nasc și unele peisaje esențializate pînă la abstract («Toamnă», «Peisaj»). În tuș sau în ulei, o prezență poetică: Bacovia, spiritualizat și interpretat cu o sensibilitate plastică de care nu e străin imaginarul lecturii (Galeriile de artă, str. Mihai Vodă 2).

● **Ion Truică** — desen. Abandonîndu-se în deriva fanteziei, Truică imaginează chipuri, stări și neliniști. Liniile desenului curg cînd delicat și incert, cînd umbră de mici tușe care îi dau vigoare. Astfel se nasc «himerle», «cștelul pămîntului» etc. sau ciclul bîntuit de incertitudini obsedante: «Metamorfoză», «Strigăt», «Aspirație» etc. (Galeriile de artă, str. Mihai Vodă 2).

● Cunoscut mai ales prin lucrările sale de grafică publicitară, **Alex. Markovitch** expune în pavilionul B din Parcul Herăstrău lucrări de pictură și grafică, meditații plastice, în care adeseori se simt ecouri din marii maeștri. ● **Aurel Băescu**. Născut în 1895 la Fălticeni, Aurel Băescu se stinge tragic în 1928 la Piatra Neamț, lăsînd posterităților o bogată producție plastică. Pe acest pictor, astăzi aproape uitat, cîntăreț suav al plaiurilor moldovenești și înzestrat portretist, îl redescoperim în documentata monografie a Mariei Dumitrescu (Editura Meridiane).

teatru

Stela Popescu

● Teatrul satiric muzical «C. Tănase» prezintă un bogat program revuistic într-un turneu în U.R.S.S., în orașele Moscova, Leningrad și Kiev. Balete, cîntece și o echipă de actori dintre care nu lipsesc H. Nicolaide și Stela Popescu.

● O interesantă și completă stagiune estivală a avut loc la Botoșani cu concursul Teatrului de stat. Remarcăm «Săptămîna dramaturgiei românești» în cadrul căreia s-au jucat: **Viforul** de Delavrancea, **Eminescu** de Mircea Ștefănescu, **Iată femeia pe care o iubesc** de Camil Petrescu, **Parabole** de D. Solomon și **Vechi vodeviluri românești**.

● Gong! Peste cîteva zile — deschiderea stagiunii. Iată un scurt tur de orizont în Capitală; ce vor cuprinde afișele? **Enigma Otilei** după G. Călinescu și **Beckett** de Anouilh la Teatrul Național, **Uciuga fără simbrice** de Eugen Ionescu la Teatrul de comedie, **Ofițerul recrutor** de Farquhar la Teatrul mic, **Dansul morții** de Strindberg și **Melodie varșoviană** de Leonid Zorin la Teatrul «L.S. Bulandra», **Echilibrul precar** de Albee la Teatrul «C.I. Nottara», **Meșterul Manole** de Lucian Blaga la Teatrul Giulești și opera **Lumpaciuz Vagabondus** de Nestroy la Teatrul «Ion Creangă». Și noile piese originale?

Iată cîteva, dar la teatrele din provincie: **Iertarea** de Ion Băieșu (Arad), **Pisica în noaptea de Anul nou** de D.R. Popescu și **Săptămîna Patimilor** de Paul Anghel (Teatrul Național din Cluj), **Viața sus, imediat sub plafon** de Nelu Ionescu și **Viceversa** de Ștefan Haralamb (Ploiești), **Frunze care ard** de I.D. Sirbu și **Iancu Jianu** de Octav Măgureanu (Teatrul Național Craiova), **Croitorii din Valahia** de Al. Popescu (Sibiu — dar și la București), **Săgetătorul** de Ion Omescu (Teatrul Național din Iași).

televiziune

DUMINICĂ 8 SEPTEMBRIE. După programul de dimineață, telegazinul duminical **Zigzag**, din care nu va lipsi, bineînțeles, fotbalul: la ora 17 meciul Dinamo București-Crișul (16.00) ● Seară a televiziunii bulgare (20.00) ● O formație de binecunoscuți soliști ai operetei noastre va susține emisiunea «Opereta în aer liber» (21.30) ● Doi actori prețuiți — Jeanne Moreau și Jean-Paul Belmondo — în filmul, premieră pe țară, «Coajă de banană» (22.00) ● Pe programul II ne vom întâlni, prin intermediul regizorului Valeriu Lazarov, cu cîntăreața spaniolă Salomé (21.15) ● La Teatrul în studio o echipă de valoroși interpreți va prezenta, în regia Sandei Manu, piesa de atmosferă și puternică intrigă «Michelangelo» de Al. Kirîțescu (21.40).

LUNI 9 SEPTEMBRIE. O emisiune pentru tineret transmisă de la uzinele «23 August» (19.00) ● Cîntece și dansuri în emisiunea «Izvoare fermecate» (20.00) ● **Studioul de poezie** (20.15) ● Transmisiune festivă de la Sofia (21.00) ● «Notorious», un film cu Ingrid Bergman, în regia notoriului Alfred Hitchcock. Premieră pe țară (21.30).

MARTI 10 SEPTEMBRIE. Centenarul Filarmonicii din București: transmisia de la Ateneul Român a concertului simfonic dirijat de Mircea Basarab. În program: Rapsodia I de George Enescu; Simfonia a IV-a de Brahms (20.45) ● În regia lui Matei Alexandru, comedia «Nu-ți plătesc» de Eduardo de Filippo la Seară de teatru (22.00).

MIERCURI 11 SEPTEMBRIE. În Cupa orașelor țiguri, meciul de fotbal Rapid București-O.F.K. Beograd (16.30) ● Pentru tineret: **Club XX** — transmisiune de la uzinele «1 Mai»-Ploiești (19.05) ● Alice Mănoiu îl prezintă la **Telecinemateca** pe Humphrey Bogart (21.30).

JOI 12 SEPTEMBRIE. Serialul **Lagardère** (20.00) ● O invitație pentru ora 21 spre a afla, printre altele, cite ceva despre evoluția biologică a omului, calendarul dacilor, Salvatorul Dali ● **Teleglob** (21.40) ● Ecranul literar îl are ca oaspete pe poetul Eugen Jbeleanu (22.00) ● Dirijorul Charles Münch prezentat de muzicologul George Șbărcea (22.30) ● Pe programul II, transmisiunea părții a II-a a concertului simfonic dirijat de Mircea Cristescu cu prilejul Centenarului Filarmonicii din București. În program: Simfonia spaniolă de Lalo, solist Ion Voicu; poemul simfonic «Till Eulenspiegel» de Richard Strauss (21.15).

VINERI 13 SEPTEMBRIE. Revista literară pentru tineret **Albatros** va găzdui în telepaginile ei **Cîntare pămîntului românesc** (19.00) ● Criticul muzical Petre Codreanu va prezenta la **Studioul muzical** pe Wagner-Verdi (I), cu exemplificări susținute de Arta Florescu, Elisabeta Carțiș, Marina Crilovici, Claire Watson, Jacqueline Delman, Nicolae Herlea, Octav Enigărescu, Ion Piso, Ludovic Spiess (20.30) ● Vom fi bucuroși să revedem frumosul film al studiourilor iugoslave «Am întîlnit țigani fericiți» (21.15).

SÎMBĂTĂ 14 SEPTEMBRIE. Meciul de fotbal Rapid-Vagonul Arad (16.30) ● «Perlele negre» (Val-Virtei), scenariu de Octavian Sava (18.30) ● «Mult e dulce și frumoasă» (19.00) ● **Teleenciclopedia** (20.00) ● **Estrada tineretii** (21.00) ● Serialul «Războiul» (21.30) ● **Parada vedetelor** (22.20) ● Pe programul II în cadrul Centenarului Filarmonicii din București, concertul orchestrei simfonice și al corului Filarmonicii de stat «George Enescu». În program, Simfonia a IX-a de Beethoven. Dirijor, Mihai Brediceanu (20.05) ● O frumoasă surpriză: începe serialul (în 26 de episoade) al renumitului și valorosului roman «Forsythe Saga» de John Galsworthy (22.20)

pronosport

Pronosticul antrenorului TITUS OZON la Concursul pronosport nr. 36 din 8 septembrie 1968

I. Petrolul-F.C. Argeș	1
II. Olimpia-Metalul Hunedoara	x
III. Farul-Dinamo Bacău	1
IV. «U» Craiova-Steaua	x
V. U.T.A.-Rapid	1
VI. «U» Cluj-Vagonul	1
VII. Dinamo Buc.-Crișul	1
VIII. Polit. Galați-Steagul roșu	x
IX. Flacăra Moreni-Dunărea	1
X. Metrom-Polit. Buc.	1
XI. Minerul Baia Mare-Polit. Tim.	x
XII. Gaz metan-A.S. Cugir	1
XIII. Industria sîrmei-C.S.M. Reșița	1

nectarul de piersici nectarul de caise

vitamine * aromă * savoare

MIA
R